

**T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANABİLİM DALI**

**TOPKAPI SARAYI MÜZESİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN B.200
ENVANTER NUMARALI ŞEHİNŞEHNAME II. CİLT
MİNYATÜRLERİNDE KOMPOZİSYON DÜZENİ**

RABİA AYÇİÇEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Doç. RUHI KONAK

2022

KASTAMONU

TAAHHÜTNAME

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını, bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini bildirir ve taahhüt ederim.

Rabia AYÇİÇEK

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****TOPKAPI SARAYI MÜZESİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN B.200
ENVANTER NUMARALI ŞEHİNŞEHNAME II. CİLT
MİNYATÜRLERİNDE KOMPOZİSYON DÜZENİ****RABİA AYÇİÇEK****KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA SANAT DALI
DANIŞMAN: DOÇ. RUHİ KONAK**

1592 Tarihinde Seyyid Lokman b. Hüseyin el-Aşûrî el-Urmevi tarafından yazılan, Şehinşehnamenin II. cildi tarihi olayları, savaşları, sahneleri ve sünnet düğününü konu almıştır. El yazmasında 95. adet tasvir yer almaktadır. Eserin tasvirli sayfalarının kim ve kimler tarafından yapıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Ancak bazı kaynaklarda, el yazmasının Nakkaş Osman ve ekibi tarafından resimlendirildiği yönünde yorum yapılmıştır. Bu bağlamda farklı konuların ele alındığı resimlerin kompozisyon düzenleri, sanatçı davranışlarının belirlenmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması bakımından önem arz etmektedir. Tez çalışmasında Şehinşehnamenin II. Cildinde yer alan resimlerin kompozisyon düzenlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Yazma eser, Minyatür, Kompozisyon

2022, 106 Sayfa

ABSTRACT**MSC THESIS****POSTGRADUTE THESIS
COMPOSITION ORDER IN THE ŞEHİNŞEHNAME II. VOLUME
MINIATURES WITH INVENTORY NUMBER B.200, WHICH IS IN THE
LIBRARY OF THE TOPKAPI PALACE MUSEUM****RABİA AYÇİÇEK****KASTAMONU UNIVERSITY INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCE
ART AND DESIGN DEPARTMENT
SUPERVISOR:ASSOC PROF. RUHİ KONAK**

The second volume of the Şehinşehname which was written by Seyyid Lokman b. Hüseyin el-Aşûri el-Urmevi in 1592, dealt with historical events, wars, and the circumcision feast. There are 95 illustrations in the manuscript. It is not known exactly by whom the illustrated pages of the work were made. However, in some sources, comments were made that the manuscript was illustrated by Miniature Artist (Miniaturist) Osman and his team. In this context, the compositional order of the paintings, which deal with different subjects, is important in terms of determining the artist's behaviors and comparing them with different examples. In the thesis study, it is aimed at examining the compositional arrangements of the paintings which are in the second volume of the Şehinşehname.

KEYWORDS:Manuscript work, Miniature, Compositon.

2022, 106 Page

ÖNSÖZ

Şehinşehname II. Cilt (TSM. B.200) 16. yüzyılda Nakkaş Osman ve ekibi tarafından üretildiği düşünülmektedir. Fakat bu konuya ilişkin bilgi kesinlik kazanılmış değildir. Tez çalışması ile eserdeki minyatürlerin kompozisyon düzenlerinin incelenmesi ile üslup farklılıklarının tespit edilmesi sağlanacaktır. Bu bağlamda sanatçı atıflarına ilişkin yorumların sağlanması yapılabilecek ve yeni yorumların yapılması mümkün olacaktır.

Tezimi hazırlarken“Şehinşahname II. Cild” isimli el yazmasının dijital görsellerini benimle paylaşan Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesine, lisans ve yüksek lisans eğitim süresinde desteğini esirgemeyen Doç. Ruhi KONAK’a, tez yazım süresince yardımı ve manevi desteğinden ötürü çok değerli hocam Mert COŞKUN’a,ve Sinem DURMAZ’a , bu günlere gelmemde en büyük payı olan “ANNEME” ve “BABAMA” sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Rabia AYÇİÇEK

Kastamonu, Haziran, 2022

İÇİNDEKİLER**Sayfa**

TEZ ONAYI	ii
TAAHHÜTNAME	iii
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
ÖNSÖZ.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
SAYFA	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xi
RESİMLER DİZİNİ	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Verilerin Analizi	8
1.2. Amaç.....	8
1.3. Önem	9
1.4. Sınırlılıklar	9
1.5. Yöntem	9
1.6. Evren	9
1.7. Örneklem	9

2. ŞEHİNŞEHNAME II. CİLT EL YAZMASINDA YER ALAN MİNYATÜRLER VE SANATÇISI.....	10
3. ŞEHİNŞEHNAME II. CİLT MİNYATÜRLERİNDE KOMPOZİSYON DÜZENİ	15
3.1. İç ve Dış Mekân Minyatürleri.....	15
3.2. Dış Mekân Minyatürleri.....	47
4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	102
KAYNAKÇA	106

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

akt.	: Aktaran
c.	: Cilt
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
yy.	: Yüzyıl
cm.	: Santimetre
TSM.	: Topkapı Sarayı Müzesi
ABD.	: Amerika Birleşik Devleti
B.	: Bağdat

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1 TSM B.200 81b, 82a Eser konusu: 82a, 81b sayfalarında yer alan minyatürde Vezir Mehmed Paşanın, Şehzade Mehmed'in huzuruna çıkması	16
Resim 2 TSM B.200 26a, 27b Eser konusu: 27a, 26b, sayfalarında yer alan minyatürde Safevi Elçisi İbrahim Han'ın huzura kabulü.	18
Resim 3 TSM B.200, 55b, 56a Eser konusu: Genç savaşçılar padişahın elini öpmeye gelip şehzadeyi selamlıyorlar.....	21
Resim 4 TSM B.200 47b, 48a Eser konusu: Şenlik alanında padişah ve vezirlere ziyafet veriliyor. Ferhat ağa ve oğulları da geliyor.....	22
Resim 5 TSM B.200 50b, 51a Eser konusu: Padişah halka altın, gümüş, para gibi değerli taşlar saçıyor.	22
Resim 6. TSM B.200 44b, 45a Eser konusu: Padişaha ziyaret ve çeşitli hediyeler sunuluyor.....	23
Resim 7 TSM B.200 80b,81 Eser konusu: Şenlik alanında bütün yetimler toplandı, yemekler yenildi ve sonra sünnet edildi.....	23
Resim 8 TSM B.200 60b, 61a Eser konusu: Bedestenler padişaha değerli eşyalar getirip sunuyorlar.	24
Resim 9 TSM B.200 41b, 42a Eser konusu: Hacı efendi ve Âlimler padişaha tebrik için geliyorlar.	24
Resim 10. TSM B.200 64b,65a Eser konusu: At meydanında atlı askerler matrak oyunu sergiliyor.	25
Resim 11 TSM B.200 75b,76a Eser konusu: Allah'ın adamları inancı genişletmek ve devlet için bir aleviyi sunni yapıyorlar.	25
Resim 12 TSM B.200 78b, 79 Eser konusu: Mümin insanlar ilahi söyleyip hayırlı dualar ediyorlar.	26
Resim 13 TSM B.200 50b Eser konusu: Dördüncü Vezir Mesih Paşa kulelerle maketleri meşk ediyor.....	26
Resim 14 TSM B.200 18a Eser konusu: Demirciler, katırcılar, arabacılar padişaha biat ediyor ve çeşitli hediyeler sunuluyor.	27
Resim 15 TSM B.200 42a Eser konusu: Surname-i Humayun'da büyük vezir kuleler ile matrak oyunu sergiliyor.	27
Resim 16 TSM B.200 46a Eser konusu: Vezir Siyaveş Paşa kuleler ile matrak oyunu sergiliyor.	28
Resim 17 TSM B.200 68b Eser konusu: At meydanında hayvanların gelişi.....	28
Resim 18 TSM B.200 62a Eser konusu: Surname-i Humayun'da İbrahim paşa kuleler ve maketler ile matrak oyunu sergileniyor.	29
Resim 19 TSM B.200 72b Eser konusu: Padişah için saraya dağ getiriliyor.	29
Resim 20 TSM B.200 80b Eser konusu: Surname-i Humayun'da Pencik Ağa ve Ferhat Ağa kuleler ve maketler ile meşk ediyorlar.	30

Resim 21 TSM B.200 87a Eser konusu: At meydanında birkaç tabağın üzerinde mumlar ile hayırlı dualar okuyorlar.	30
Resim 22 TSM B.200 59a Eser konusu: Beşinci Muhammed Paşa savaş pratiği yapıyor.....	32
Resim 23 TSM B.200 142b, 141a Eser konusu: Vezir Osman Paşa padişahın yanına hediyeler ile geliyor.	34
Resim 24 TSM B.200 15b, 16a Eser konusu: Özdemiroğlu Osman paşa huzura kabul(serpil bağcı). Muhammed paşa padişahın ayağını öpüyor.....	36
Resim 25 TSM B.200 28b, 29a Eser konusu: Acem alayı İbrahim Paşa'ya mektup gönderiyor.	38
Resim 26 TSM B.200 21b, 22a Eser konusu: A sayfası Büyükelçinin İbrahim Paşanın huzuruna gelişi. B sayfası ise Serdar Paşanın Sinan Paşaya hediyeler sunması.....	40
Resim 27 TSM B.200 95b, 96a Eser konusu: Vezir İbrahim Paşanın Mısır'a girişi. .	42
Resim 28 TSM B.200 91b, 92a Eser konusu: B sayfası Vezir Ferhat Paşa Serdar feth etti ve şehre girişi. A sayfası huzura kabulü.	44
Resim 29 TSM B.200 9b, 10a Eser konusu: B sayfası huzura kabul, A sayfası Vezir Sinan Paşa Padişahın yanına gelişi.	46
Resim 30 TSM B.200 24b, 25a Eser konusu: Savaş öncesi ordu yürüyüşü	48
Resim 31 TSM B.200 24b, 23a Eser konusu: Alay hümayun resmi, İran Seferine hazırlık.	48
Resim 32 TSM B.200 111b, 112a Eser konusu: Sultan III. Murad Revan zaferinin müjdesinin alması.	50
Resim 33 TSM B.200 98b, 99a Eser konusu: Berzem boğazı hisarına Tatar Neva beyden mektup gelişi	52
Resim 34 TSM B.200 115b, 116a Eser konusu: Sinan Paşa'nın askerleri Jaghalzade isimli ateistleri yakalamak için Nahçıvan'dan Diyarbakır'a gidişleri	54
Resim 35 TSM B.200 108b, 109a Eser konusu: Serdar Ferhat Paşa kafir askerleri Tokmak Paşa kalesine göndererek öldürmesi.....	55
Resim 36 TSM B.200 110b, 111a Eser konusu: Serdar Ferhat Paşa ile askerleri binanın inşaatını bitirdi ve savaştaki kafirlerin başlarının kesilmesi	57
Resim 37 TSM B.200 147b, 148a Eser konusu: Vezir Osman Paşa kâfirin yüzüne kılıç vuruşu.....	59
Resim 38 TSM B.200 125a Eser konusu: Vezir Osman Paşa ve Quli Han'ın savaşması	60
Resim 39 TSM B.200 129b Eser konusu: Vezir Osman Paşa, kızılbaşlar ve askerlerinin Bağdat'da savaşı	62
Resim 40 TSM B.200 106b, 107a Eser konusu: Serdar Ferhat Paşa kalenin yapımını bitirdi ve Revan Paşa'nın oğlu kalede bir muhafız tarafından tutuklandı. Tokmak Paşa ile serbest kalması için konuşması	64
Resim 41 TSM B.200 119a Eser konusu: Sülale Yakup Bey'in şehit olması	65
Resim 42 TSM B.200 127b, 128a Eser konusu: Vezir Osman Paşa İmam Quli Hanı mağlup etti ve kaçırması	67
Resim 43 TSM B.200 149a Eser konusu: Padişaha haber gelmesi	68
Resim 44 TSM B.200 106a Eser konusu: Osman Paşa Cafer Serdar kızılbaş hediyeler vermesi	70

Resim 45 TSM B.200 146a Eser konusu: Merhum Sultan annesinin naaşı Topkapı Sarayına nakil edilmesi	72
Resim 46 TSM B.200 150a Eser konusu: Serdar Ferhat Paşa adına Hüseyin Ağa için savaş öncesi alıştırma yapılması	73
Resim 47 TSM B.200 118b Eser konusu: Vezir Osman Paşa demir kılış hediye etmesi	75
Resim 48 TSM B.200 121b Eser konusu: Vezir Osman Paşa muhakeme edip İmam Quli Han ile savaş için bir arada	76
Resim 49 TSM B.200 129a Eser konusu: Vezir Osman Paşa Azerbaycan- İran Kalesinde zafer kazanması.....	78
Resim 50 TSM B.200 154b Eser konusu: Serdar Ferhat Paşa Lori Rumi kalesinin inşası	79
Resim 51 TSM B.200 152a Eser konusu: Serdar Ferhat Paşa Tumanus şehrinde bir kale inşaa etmesi	81
Resim 52 TSM B.200 158a Eser konusu: Vezir Osman Paşa kızılbaşlara hediyeler vermesi.....	82
Resim 53 TSM B.200 122a Eser konusu: Vezir Osman Paşa ve askerleri suyun üzerinden geçmesi.....	84
Resim 54 TSM B.200 89a Eser konusu: Kale tamiri	85
Resim 55 TSM B.200 121b Eser konusu: Vezir Osman Paşa kaz askerler ve korumalar ile savaşta mahsur kalmaları.....	87
Resim 56 TSM B.200 126b Eser konusu: Vezir Osma Paşa Kürdistan'a vali olarak atanması	87
Resim 57 TSM B.200 127b Eser konusu: Vezir Osman Paşa askerleri ile Bağdat'ın işgalcilerine yolsuzluk nedeni ile saldırdı ve Allah'ın yardımıyla kazanılması	89
Resim 58 TSM B.200 122 Eser konusu: Vezir Osman Paşa askerleri ile İmam Quli Han ordusundan mühimmat götürmesi	90
Resim 59 TSM B.200 100a Eser konusu: Vezir Osman Paşa inşa ettiği kalenin ıslanmaması için üzerini örtmesi	92
Resim 60 TSM B.200 85b Eser konusu: Vezir Siyaveş Paşa Hacı Paşa için at binicilerin koşturması.....	93
Resim 61 TSM B.200 105a Eser konusu: Revan Paşa Anadolu'da Ferhat Paşa'yı beklemesi	95
Resim 62 TSM B.200 101b, 102a Eser konusu: Ferhat Paşa'nın Revan Şavaşı	97
Resim 63 TSM B.200 19a Eser konusu: Vezir Sina Paşa'ya saygı	98
Resim 64 TSM B.200 53b, 54a Eser konusu: Nahıl töreni.....	100

1. GİRİŞ

13. ve 19. yüzyıllar arasında İslam dünyasında üretilen kitap resimleri günümüzde minyatür ismi ile anılmaktadır (Konak,2015,229).

Minyatür terimi, Ortaçağ Avrupası'nda yazma kitapların bölüm başlarına yapılan tezhiplerde (süslemelerde) baş harfleri vurgulamak amacıyla kullanılan kırmızı boya minium'dan türetilmiştir ve söz konusu tezhipleri tanımlar. Daha sonraları Latince miniare kökünden türetilerek İtalyancaya miniatura, Fransızcaya miniature biçiminde geçip zamanla yazma kitaplardaki resimler, ifade etmek için kullanılan terim, Türkçe'ye Batı dillerinden girmiştir (Tahirzade,1953, s.29, Aktaran. Mahir, 2012, s.15).

Konak'a göre; Minyatür kelimesinin Osmanlıcada nakış kelimesi ile karşılandığını dile getiren yayınlara bakıldığında, minyatür kelimesi ile sadece kitap sanatları kapsamına giren resimlerin kastedildiği anlaşılmaktadır. Oysa nakış kelimesi kapsamında hurde nakış, nakış resim, meclis, şebih, suver, tasvir, resim, nigar, tarrahi, kalemi siyah, vb. isimlerle anılan eserler sadece kitap sanatları ile ilişkili değildir. Kitabın dışında ve farklı malzemelere uygulanmış birçok örneği mevcuttur. Diğer taraftan Türk -İslam toplumunun resim sanatını temsil eden bu resimler (nakış/minyatür), sadece kitap resmi olmadığı gibi kitapta yer almasından dolayı özellik kazanmış da değildir. Türk ve İslam dünyasında farklı dönemlerde üretilmiş resim örnekleri incelendiğinde bu resim türünün kağıt, maden, ahşap, kemik, farklı duvar yüzeyleri, dokuma, çini, deri, vd. malzemelerin üzerine de uygulandığı görülmektedir (Konak, 2018, s. 371).

Konak, minyatür tanımına ilişkin farklı yayınların kendi içerisinde çelişki barındırdığını belirtmektedir. Minyatür sanatı olarak adlandırılan resimlerin malzeme veya bulundukları yerlerden çok biçim açısından ele alınıp değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır(Konak, 2015).

Türkler' in resim ve minyatür sanatlarının tarihi Orta Asya'da tarih sahnesine çıktıkları devirlere kadar uzanır. Orta Asya'da yapılmış olan kazı çalışmaları sonucunda Uygur Türk şehirlerinde duvar resimleri ve minyatürler bulunmuştur. Bulunan tavan resimleri ve minyatürleri Türk resim ve minyatür sanatının günümüze kadar gelen en eski örnekleridir (Binark,1978). Söz konusu örnekler İslam minyatür sanatının da kaynağı olarak gösterilmektedir. Gelişen süreçte ‘‘ilk İslam minyatürleri Selçuklu döneminde Horosan'da görülmüştür’’(Yetkin, 1954/ aktaran Deveci, 2015,s 96.). Hazırlanan kitapların en önemlilerinden biri Semek Ayyar'dır (12. yy.). Horasan

Selçuklularının minyatürlerini tayin etmek konusunda isabetli bir ayırt etme imkânı sağladığı bilinmektedir(Deveci, 2015).

Günümüze ulaşan belgelerden anlaşıldığı üzere İslam dünyasında 13. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar minyatür; Selçuklu, Moğol, Memlûk, Celayirli, İncu, Muzafferi, Timurlu, Türkmen, Safevî, Babür ve Osmanlı dönemlerinde gelişmiş resim türüdür (Konak, 2007).

Osmanlı minyatür sanatına ilişkin yayınlara bakıldığında değişim ve gelişimin Erken dönem, Klasik dönem ve Batılaşma dönemi olmak üzere üç evrede ele alındığı görülmektedir (Konak, 2007).

II. Murat döneminde Amasya, Bursa ve Edirne’de edebiyat, bilim ve mimari faaliyetlerin yoğunlaştığı bilinmektedir (And, 2004). Osmanlı resim sanatının bugün bilinen en erken örnekleri 15. Yüzyıla aittir. Genellikle 15. Yüzyılın ortalarından itibaren Edirne’de üretildikleri kabul edilmekle birlikte resimli el yazma kitap yapımının Fatih Sultan Mehmet (1444-46; 1451-81) döneminde çoğalmaya başladığı görülmektedir (Bağcı, vd. 2006). Nizaminin Hamsesi, Dilsuzname, Külliyyat-ı Kâtibi, Cerrahiyeti’l-haniyye ve Ahmedi’nin İskendernamesi dönemin minyatürlü kitaplarıdır (And, 2004).

Fatih’in oğlu II. Bayezid şehzadelik döneminde Amasya’da valilik yapmıştır. Günümüze ulaşan eserlerden, ilgili dönemde kültürel faaliyetlerin fazla olduğu anlaşılmaktadır (Tanındı,1996). II. Bayezid dönemi minyatürlü yazmaları, Kelile Dinme, Hüsrev-i Dehlevi’nin Hamsesin ’den Heşt Beşt Mesnevisi, Şirin’ü Hüsrev, Süleymanname ve Mantık el-Tayr’dır (And, 2004). Bayezid döneminde üretilen bir diğer eser tarih konulu Şahname-i Melik-i Umî’dir. Bu eser, Osmanlı döneminde, yaşanan tarihin resmedildiği ilk eser olarak bilinmektedir (Bağcı, vd. 2006).

Yavuz Sultan Selim’in tahta çıkmasıyla Osmanlı minyatürü verimli bir döneme başlamıştır (Mahir, 2015). Sultan Yavuz Sultan Selim’in Çaldıran zaferinden sonra Safevîler’in sanat merkezi Tebriz’den İstanbul’a sanatçılar gelmiştir. Bu hareketlilik Osmanlı nakkaşhanesinde yeni üslupların ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Bağcı, vd. 2006). Bu dönemde ilk olarak tasvirlenen yazma eser Mantık’t Tayr’dır (Mahir, 2012).

Yavuz Sultan Selim'den sonra Osmanlı İmparatorluğu'nu yönetmek üzere Kanuni Sultan Süleyman tahta çıkmıştır. Bu dönemde Ali Şir Nevai'nin eserleri resimlenmek için seçilen edebiyat eserlerinin başında gelmektedir(Tanındı, 1996). Kanuni dönemi eserlerinden biride Selimname'dir (Mahir, 2012).

Osmanlı minyatür sanatında kişisel üslubuyla ortaya çıkan sanatçılardan birisi olan Matrakçı Nasuh bu dönemde önemli eserler hazırlamıştır. Nasuh Mısır'da silahşörlerle gösterilere katılmıştır. Silahşörcü ve Matrak oyununda iyi olduğu bilinmektedir. Mısır dönüşünde silahşörler ile ilgili Tuhvetü'l- guzat adında kitap yazmıştır (Bağcı, vd. 2006). Tarih-i Sultan Bayezid, Beyan-ı Menazil-i Sefer-i Irakeyn, Tarih-i Feth-i Şikloş, Estergon ve Estonibelgrad Matrakçı Nassuh'un eserlerindendir (Tanındı, 1996).

Hac Vekâletnâmesi'yle, Futül el- Hameyn adlı eserler Kanuni döneminde tasvirlenmiştir. Eserler Kutsal Toprakları anlatmaktadır. Mekke ve Medine kent betimlemeleri bulunmaktadır. Fakat bu tasvirler, Nasuh'un minyatürlerinden plan ve şema açısından farklı oluşturulmuştur (Mahir, 2012).

Şirvan valisi olan Elkas Mirza 1547 yılında İstanbul'a gelmiştir. Gelirken yanında Şirvanlı Eflatun ve nişancısı Fettullah Arif Çelebi'yi de getirmiştir. Arif'i Kanuni tarafından beğenilmiş ve şehnamecilik görevine atanmıştır. Osmanlı padişahlarını tarihte gördükleri dönemleri manzum bir şekilde kaleme almıştır (Tanındı, 1996). Şehname-i Al-i Osman adlı eseri Arifi beş cilt olarak hazırlamıştır. Birinci cildi Âdem peygamberden Nuh peygambere kadar geçen peygamberler tarihini konu alan Enbiyane'dir. İkinci ve üçüncü ciltlerinin nerede olduğu bilinmemektedir. Dördüncü cilt olan Osmanname ise Osman Gazi'den Yıldırım Bayezid'e kadar padişahların saltanat yıllarını konu almıştır. Beşinci ve son cilt olan Süleymanname Kanuni Sultan Süleyman'ın saltanat yıllarını konu almıştır. Arifi'nin resimlendirdiği bir başka eserleri ise Futuhat-ı Cemile ve Ravzatü'l-uşak adını taşımaktadır (Mahir, 2012).

Kanuni Sultan Süleyman döneminin diğer sanatçısı çizdiği portrelerle ün yapan Osmanlı Nakkaşı Nigari'dir (Bağcı, vd. 2006). Sanatçı Kanuni Sultan Süleyman'ın

II. Selim'in ve Barbaros Hayrettin Paşa'nın, Fransa Kralı I. Francis (ABD. Özel koleksiyon), Roma İmparatoru V. Charles 'in (ABD, özel koleksiyon) portrelerini yapmıştır (Tanındı, 1996).

16. yüzyılın ikinci yarısından 17. yüzyılın ortalarına kadar gelişen süreç Osmanlı minyatür sanatında Klasik dönem olarak adlandırılmaktadır (Konak, 2007).

II. Selim ve III. Murad zamanında Osmanlı minyatürü klasik üsluba kavuşmuştur. Bu dönemde Osmanlı minyatürü yalın bir anlatım dili oluşturmuştur (Mahir, 2012). Seyyid Lokman ve Nakkaş Osman'ın ortak çalışmaları ile Osmanlı resim sanatının başyapıtlarının oluşumunu sağlandığı bilinmektedir (Bağcı, vd. 2006). Nakkaş Osman ve ekibinin resimlendirdiği düşünülen Nüzhet(el-esrar) el-ahbar der sefer-i Sigetvar'dır. Kanuni Sultan Süleyman'ın Sigetvar seferi, padişahın ölümü ve II. Selim'in tahta çıkışı hakkındaki bilgiler bulundurmaktadır. Tasvirlenen diğer eserler ise Tarih-i Sultan Süleyman veya Zafernâme, Şehname-i Selim Han, Kıyâfet el İnsâniye fi Şemâ'ili el-Osmâniyye, Şehname-i Sultan Murad veya Şehinşehnâme I. Cild, Hünernâme I-II.cild ve Zübdet el-Tevârih'dir (Mahir, 2012). Bu dönemde şenliklerin konu aldığı resimli eserlerde yapılmıştır. 1582 yılında III. Murad'ın oğlu Mehmed'in yapmış olduğu sünnet düğününün hazırlıklarından başlayıp şenlikte geçen 52 gün 52 gece süren eğlencelerin tasvirlendiği bu esere Surnâme-i Hümayun adı verilmektedir (Tanındı, 1996). Yine bu dönemde Nakkaş Osman ve ekibi tarafından tasvirlenen diğer eserler, Siyer-i Nebi, Nusretnâme, Şecaatname, Kitab-ı Gencine-i Feth-i Gence, Tarih-i Feth-i Yemen adlı eserlerdir (Mahir, 2012).

Nakkaş Osman ve Şehnameci Seyyid Lokman ile gelişen Osmanlı minyatür sanatının, Nakkaş Hasan ve Şehnameci Talikizade ile zenginleşmeye devam ettiği bilinmektedir (Tanındı,1996). Eğri Fetihnamesi ya da Şehnâme-î Sultan Mehmet III, Şehnâme veya Şehnâme-i Âl-i Osman, Talikizâde Şehnâmesi, Şehnâme-i Talikizâde Suphi Çelebi ve Nakkaş Hasan işbirliği ile 16. yüzyıl başlarında hazırlanmış şehnâme türü eserlerdir (Adıyeke, 2006).

II. Osman döneminin sanatçısı olan Nakkaş Nakşi ile birlikte klasik üsluptan uzaklaşmaya başlandığı görülmektedir (Mahir, 2012). Tasvirlenen eserler Nadiri ve

ressam Nakşi'nin seferberliği sonucunda ortaya çıkmıştır. Hotin seferini konu alan Şahname-i Nadiri'yi birkaç nakkaşın birlikteliği sonucu tasvirlendiği ve aralarında Nakşi'nin de olduğu bilinmektedir. Ayrıca Divan-ı Nadiri ve Tercüme-i Şaka'ik-i Nu'maniye Nakşi'nin resimlendirdiği kitaplardır(Tanırdı,1996).

Musavver Hüseyin IV. Mehmet ve II. Süleyman dönemlerinde eserler üretmiştir. Levni'nin ustası olduğu sanılmaktadır (Mahir, 2012). Musavvir Hüseyin'e ait bir Silsile-nâme adlı eser bulunmaktadır (Bayram,1981). Eserde İslam tarihinden Âdem peygambere, Osmanlı padişahların soylarını ve son olarak IV. Mehmed'in portresiyle madalyonlu tasvirler ürettiği bilinmektedir. 16.yüzyıl sonlarında madalyonlu silsilename geleneğini sürdürmüştür (Bağcı Vd. 2006).

18. yüzyılın önemli sanatçısı Nakkaş Levni'dir. Kebir Musavver Silsilenamesi Levni'nin tasvirlemiş olduğu ilk eserdir. Bu eser Osman Gazi'den III. Ahmed'e kadar olan Osmanlı padişahlarının portrelerini içermektedir. Yapmış olduğu minyatürlerde gelenekselleşmiş olan kalıpları yenilik anlayışıyla harmanladığı ve yorumladığı görülmektedir. Ayrıca Levni'nin 48 kadın ve erkek tasvirlerini içermekte olan saray için yapmış olduğu kıyafet albümü vardır. Surname-i Vehbi Levni'nin diğer bir eseridir. III. Ahmed'in dört oğlunun sünnet düğünlerini anlatmaktadır (Mahir,2012)

Abdullah Buhari geleneksel minyatür tekniğiyle çalışmış son nakkaşlardandır. Tek figür resimleri yapmıştır. Musavver Sak ve Ebyat-ı Esami-i Senabil adı verilen Sümbülname' de yer alan her şiirin yanında tam sayfa sümbül resmi bulunmaktadır (Mahir, 2012). Gelişen süreçte minyatür sanatı çoğunlukla duvar yüzeylerinde görülmüş olup zamanla yerini batı tarzı resme bırakmıştır (Konak, 2015).

Minyatür sanatında kompozisyon, geçmişten günümüze, gerçek veya gerçek üstü olayları konu alarak gelmiştir. İslam coğrafyasında gelişmiş; etkilenilen sanat ortamı ve sanatçıların kendine has yaklaşımları doğrultusunda farklı üsluplar oluşmuştur (Konak, 2007).

Resim sanatında üsluplar kompozisyon düzenlerine göre şekillenmektedir. Kompozisyon düzenlerindeki farklılıklar sanatçı, okul, ekol, üslup gibi özgünleşme

abalarını en iyi Şekilde ortaya koyan belgeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir düzen incelemesi yapılarak iki eser arasındaki farklılığı anlamak mümkündür. Bu bakımdan Türk sanatı tarihinde üretilen birçok eserdeki sanatçısı bilinmeyen minyatürün kime, hangi okula, üsluba, ekole veya döneme ait olduğunu anlamak için söz konusu eserlerin kompozisyon düzenlerine bakmamız gerekir (Konak, 2007).

Minyatürde kompozisyon düzeni incelenirken öncelikle resim alanının yatay ya da dikey düzlem üzerine kuruluŐlarına ilişkin form araştırmaları yapılmalıdır. İkinci aŐama olarak kompozisyon elemanlarının katman, boyut, hareket ve renk açısından hiyerarşik düzen sırası incelenmelidir. Bu bağlamda katman hiyerarŐisini belirleyen önemli elemanlar renk ve yüzey sslemeciliği olarak bilinmektedir. Yüzey sslemeciliğinde iŐlenen renk doğrultusunda nesneler ön plana çıkar veya geri planda kalabilir. nc aŐama ise doğa, mimari elemanlarının mekân oluŐumu açısından gözlenip yatay veya da dikey çizgilerin kompozisyonlarda nasıl ve hangi amaçla kullanıldığına bakılmalıdır. Dördüncü aŐama ise figürler incelenip diziliŐ Őekillerine bakılmalıdır. Yatay, dikey, dairesel, eğik ve serbest serpiŐtirme ile oluŐumuna bakılırken hareket, denge ve eylemin aktarımı açısından değerlendirme yapılması gerekmektedir. Beşinci aŐama ise kompozisyon elemanlarının boyut ve konumlarına bağlı kalarak oluşturulmuş olan atmosfer duygusu ve perspektif planlar göz önünde bulundurularak yüzeyde kullanma bicimi değerlendirilmesi gerekmektedir (Konak, 2007).

Tez alıŐması kapsamında yapılan Ardalan-literatür taraması sonucunda ulaşılan yayınlarnın listesi aŐađıdaki gibidir:

Ruhi Konak, Minyatür Sanatında Derinlik Anlayışı, 2007: Minyatür sanatında derinlik anlayışı sanat, kültür, felsefe ve din açısından incelenerek yazılmıştır.

Ruhi Konak, Minyatür Sanatında Zaman Anlayışı, 2015: Makalede minyatür sanatında zaman anlayışı, din, felsefe, bilim ve sanata ilişkin konular ele alınmıŐtır.

Ruhi Konak, Minyatür Sanatı Bağlamında Minyatür ve Nakış Kelimelerinin Anlamına İlişkin Bilgiler, 2015: Konak makalesin de minyatür kelimesine ilişkin bilgileri farklı yayınlarda yazılıŐlarını deđerlendirmiŐtır.

Ruhi Konak, Hünernâme II. Cilt Minyatürlerinde Kompozisyon Düzeni, 2014: Makalede Hünernâme II. cilt minyatürlerinin kompozisyon düzenleri açısından detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Ruhi Konak, Nakkaş Osman Minyatürlerinde Kompozisyon düzeni, 2007: Tez içerisinde Nakkaş Osman'ın tasvirlemiş olduğu minyatürler kompozisyon düzenleri bakımından incelenip detaylandırılmıştır.

Ruhi Konak, Minyatür Sanatında Boşluk ve Mekân Anlayışı, 2014: Makalede minyatür sanatında boşluk, mekân anlayışı, felsefe ve sanattan bahsedilmiştir.

Ruhi Konak, Ömür Koç Minyatürlerinde Osmanlı Minyatür Sanatı Geleneğinin İzleri Ve Yenilik Arayışları, 2015: Osmanlı minyatür sanatından bahsedilmiş ve günümüz sanatçılarından olan Ömür Koç minyatürleri incelenmiştir.

Banu Mahir, Osmanlı Minyatür Sanatı, 2012: Kitapta, Osmanlıda minyatür sanatı, dönemsel üretilmiş olan eserler incelenirken sanatçıları hakkında üslup özellikleri açısından detaylandırılmıştır.

Serpil Bağcı, Filiz Çağman, Günsel Renda, Zeren Tanındı, Osmanlı Resim Sanatı, (2012): Osmanlı minyatür sanatını dönem dönem ele alarak üretilmiş olan eserler ve sanatçılar detaylı bahsedilmiştir.

Metin And, Osmanlı Tasvir Sanatları 1: Minyatür, 2014: Kitapta, minyatür sanatı açısından Osmanlı'nın geçirdiği evreleri; dinsel konular, edebî eserler portreler, Saray, şenliklerden bahsedilmiş üretilen eserlere değinilmiştir.

Güner İnal, Türk minyatür Sanatı, 1976: Kitabında minyatürün başlangıcından Osmanlı'ya kadar olan gelişimini teorik açıdan ele almıştır.

Sibel Ak. TSMK'da Bulunan III. Murad Tuğrasının Desen Ve Renk Yönünden İncelenmesi, 2013: Topkapı Sarayı Müzesi kütüphane bölümünde bulunan III. Murad Tuğrası desen ve renk açısından incelenmiş ve sanatkârın kim olduğuna ilişkin detaylı araştırma yapılmıştır.

Zeren Tanındı,. Ve Filiz Çağman. Topkapı Sarayı Müzesi İslam Minyatürleri, 1888: Kitapta sanatçı, üretilen, konulu eserleri tarihleri açısından detaylı incelenmiş ve anlatılmıştır.

Çağdaş Adıyeke, Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Beşir Ağa 486 Numaralı Firdevsî Şehnâmesi Minyatürleri, 2006: Osmanlı minyatür sanatı, sanatçılar ve eserleri konusuna değinilmiştir.

Zeren Tanındı, Türk Minyatür Sanatı, 1996: Selçuklu döneminden Osmanlıya kadar olan sanat süreci anlatarak, sanatçılar ve eserler hakkında bilgi vermektedir.

Bekir Kütükoğlu, TDV İslam Ansiklopedisi, 2003: Seyyid Lokmanın Hayatı ve Şahnamecilik görevine atanıp ürettiği eserler hakkında bilgiler verilmektedir.

LEMİ AKIN, Unutulmuş Bir Eser Seyyid Lokman'ın Şehnâme-İ Tafsîl-İ Hâl-İ Âl-İ Osman'ı, 2014: Osmanlı sarayında şahnameciliğe atanan, beş şahnamecileri anlatan ve eserleri hakkında bilgi veren bir makaledir.

Abdurrahman Deveci, Selçuklu Dönemi Resim Çalışmaları, 2015: İslam resim sanatı olan minyatür sanatı ile ilgili çalışmaları anlatmaktadır.

Hüseyin Yurdaydın, Matrakçı Nasuh, 1963: Kanuni dönemi önemli sanatçılarından olan Matrakçı Nassuh'un hayatı ve eserlerine ilişkin bilgi vermiştir.

1.1. Verilerin Analizi

Mekan ve zaman anlayışının analizleri Ruhi Konak'ın Sanatta yeterlik tezi ve minyatür sanatına ilişkin yayınlarında izlediği dil ve yöntem doğrultusunda yapılmıştır.

1.2. Amaç

Tez çalışmasında Şehinşehname II. Cilt (TSM. B.200) el yazmasında yer alan minyatürlerde kompozisyon düzenlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.3. Önem

Şehinşehname II. Cilt (TSM. B.200) minyatürlerinin 16. yüzyılda Nakkaş Osman ve ekibi tarafından üretildiği düşünülmekle birlikte, bu konuda kesinlik kazanmış bir bilgi mevcut değildir. Tez çalışması ile eserdeki minyatürlerin kompozisyon düzenlerinin incelenmesi ile üslup farklılıklarının tespit edilmesi mümkün olacaktır. Böylece sanatçı atıflarına ilişkin yorumların sağlanması yapılabilecek ve yeni yorumların yapılmasına olanak sağlanacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

Tez çalışması kapsamında Şehinşehname II. Cilt (TSM. B.200) el yazmasında bulunan 95 adet minyatürün kompozisyon düzeni ile sınırlandırılmıştır.

1.5. Yöntem

Çalışma nitel araştırma yöntemi doğrultusunda literatür taraması ve örnek eserlerin kompozisyon düzeni açısından incelenmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir.

1.6. Evren

Tez çalışmasının evreni Osmanlı minyatür sanatını tez çalışmasının evrenini oluşturmaktadır.

1.7. Örneklem

Şehinşehname II. cilt minyatürleri örneklemine oluşturmaktadır.

2. ŞEHİNŞEHNAME II. CİLT EL YAZMASINDA YER ALAN MİNYATÜRLER VE SANATÇISI

Şehname'nin İran düşünce ve edebiyatından geldiği bilinmektedir. İran 'da kahramanların, padişahların, pehlivanların hayatlarını, önemli işlerini, başarılarını, savaşlarını, eğlencelerini belgelemek amacıyla kaleme aldığı anlaşılmaktadır (Yerdelen, 1997).

Firdevsi'nin yazdığı Şehname, İran kültürünü ve tarihini anlatan bir eser olarak karşımıza çıkmaktadır. Daha çok Firdevs'i Şehnamesi olarak bilinen bu eser ilerleyen zaman içerisinde farklı ulusların kültürlerini ve edebiyatlarını da etkilemiştir. Arap, Türk ve Hint edebiyatlarında da Firdevsi'den sonra Şehname benzeri eserler yazılmıştır (Çulha, Budak, 2019). Bu gelenek Selçuklular aracılığı ile Osmanlılara geçtiği bilinmektedir (Çiftçioğlu, 2003/ aktaran. Gültekin, 2013, s.241).

“Şehnameler, hazırlandıkları dönemin önemli olaylarını belgelemeleri ve resim üslubunu belirleyen minyatürler içermeleri bakımından Osmanlı yazmalarının en önemli türünü oluştururlar. Osmanlı padişahlarının, kendi veya kendinden önceki dönemlerin olaylarını nazım halinde yazdırma geleneği olan şehnamecilik, 15. ve 16. yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğunda Farsça dili ve edebiyatının yoğun etkisiyle gelişen bir kurumdur” (Mahir, 2012, s.99)

Fatih Sultan Mehmet (1451-148) ve oğlu II. Bayezid (1481-1512) dönemlerinde hükümdarlar için şehname yazma girişiminde bulunulmuştur. Fakat Kanuni Sultan Süleyman dönemlerinde resmileşen kurum IV. Murad dönemine kadar kesintisiz devam etmiştir (Mahir,2012).

Kanuni Sultan Süleyman zamanında 1550 yılında kurulan, maaşlı bir memur olan şehnamecinin başlıca görevi, o dönemde olan durumları ve Osmanlı tarihinin yakın geçmişini edebî şekilde tasvir veya rapor etmektir (Kütükoğlu, 2010).

Şehnâmecilik 17. yüzyılın ikinci yarısında önemini kaybetmiştir. 1663 yılında şehnamecilik unvanını kaldırarak yerine resmi devlet tarihçiliği olarak tanımlanan vakanüvislik unvanı oluşturulmuştur. Şehname türü eserlerin yazılmış olması dönemin siyasi durumunu ve sultanın özellikleri hakkında bilgiye ulaşmamızı olanak sağlamıştır. Mustafa Ali'nin yazdığı Künhü'l-Ahbar Şehnameciliğin kurum olduğu

hakkında bilgi veren ilk kaynaktır (Mahir, 2012). Fatih döneminde yazılan Tevarih-i Al-i Osman adlı eserin Osmanlı şehnameciliğin ilk örneği olduğu ve yazarının Şehdi adlı bir şair olduğu bilinmektedir (Babinger, 1992).

Resimli Osmanlı şehnamecilerinin en ünlü şehnamecilerinden birisi Arifi mahlası adını kullanan Fetullah Arif Çelebi'dir.

Arifi'nin babası devlet adamı olan Derviş Mehmed ile birlikte Mısır'dan İstanbul'a gelmiştir. Yazmış olduğu kasideler sayesinde Kanuni Sultan Süleyman tarafından Osmanlı hanedanları hakkında şehname yazmakla görevlendirilmiştir. Arifi'nin yazmış olduğu kısımların temize çekilmesi ve resimlendirilmesi için emrine katipler ve ressamlar verilerek evine nakkaşhane kurulduğu bilinmektedir (Bağcı Vd. 2006). Arifi'nin manzum şekilde yazmış olduğu şehname eserini beş cilt olarak hazırlamıştır. Birinci cilt Enbiyane, ikinci ve üçüncü cildi nerede olduğu bilinmemektedir. Dördüncü cilt ise Osmanname adını taşımaktadır. Beşinci ve son cilt olan Süleymanname adlı eserdir (Tanındı, 1996).

Arifi'nin ölümünden sonra yerine Şirvanlı Eflatun atanmıştır. Eflatunun yazmış olduğu şehname türü eserler günümüze ulaşmamıştır fakat yazmaya başladığı birkaç eserin Eflatun'dan sonra atanan Şehnameci Seyyid Lokman'ın tamamladığı bilinmektedir (Mahir, 2012).

Osmanlı döneminde Seyyid Lokman b. Hüseyin el-Aşûrî el-Urmevi ismiyle göze çarpan önemli eserler üreten şair olduğu bilinmektedir. Çok sayıda şiir, kozmografya türü eserler ve Osmanlı haneden tarihini de yazdığı görülmektedir (Babinger,1992). Seyyid Lokman 16. Yüzyılın ikinci yarısında İslam dünyasında önde gelen kültür ve sanat merkezi Osmanlı Saltanatının görkemli şehri olan İstanbul'da yaşadığı sanılmaktadır. Seyyid Lokman Şahnamecilik görevine atandıktan sonra çok sayıda eser üretmiştir. Birçoğu destansı nitelikte olup Osmanlı Sultanları adına yazılmış minyatürlü tarihi eserlerdir (Aksu, 1981).

Şehnamecilik kurumunun en verimli zamanları II. Selim ve III. Murad'ın saltanat yıllarına denk gelmektedir. Minyatür sanatında Klasik Osmanlı üslubunun olduğu dönemde Seyyid Lokman 20 yıl şehnamecilik yapmış ve çoğu eseri Nakkaş Osman yönetimindeki nakkaşlar tarafından resimlendirilmiştir (Mahir, 2012). Nakkaş

Osman ve Seyid Lokman birlikteliğın ilk ürünü Kıyafet el-insaniye fı Şemail el-Osmaniye'dir. İkinci ürün ise Tarih-i Sultan Süleyman'dır. Seyyid Lokman'nın yazdığı, Nakkaş Osman ve ekibinin resimlendirdiğı diğeri resimli Osmanlı şehnameleri ise Şahname-i Selim Han, Şahname-i Sultan Murad III (Şehinşahname 1.cilt), Hünername I-II. Cild ve Zübdet el- Tevarih adlı eserlerdir (Tanındı, 1996).

Nakkaş Osman ve Seyyid Lokman'ın birlikteliğı ile zenginleşmiş olan minyatür sanatı bu dönemde Nakkaş Hasan ve şehnameci Talikazede'nin işbirliğı ile devam eder. III. Murad'ın şehzadeliğı sırasında onunda birlikte Manisa'da 12 yıl kalmıştır. Talikizade Mehmed b. Mehmed el-Fenari sultan Murad ile İstanbul'a gelmiş ve burada Divan-ı Humayun kâtibi olmuştur. Seyyid Lokman görevden uzaklaştırılmasıyla birlikte Talikizade şehnamecilik görevine atanır. Talikizade ve Nakkaş Hasan'ın iş birliğı sonucu olan eserlerden bazıları; Şemailname, Eğri Fethi Tarihi'dir (Tanındı, 1996).

Osmanlıda Şehinşahname II. Cilt el yazmasında Seyid Lokman tarafından yazılmış olmasına rağmen resimlerinin kim veya kimler tarafından yapıldığı hususunda kesin bir bilgi mevcut değildir.

Şehinşahname yukarıdaki bilgiden anlaşılacağı üzere iki cilt halinde hazırlanmıştır. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan III. Murad Şehinşahnamesinin I. Cildi(F. 1404) şehnamelerin bir diğeri örneğidir (Atasoy, 1991). Yapılan araştırmalar doğrultusunda ulaşılan birçok kaynaklarda *Şehinşahname-i Murad-ı Salis* adı ile geçmektedir (And, 2004). Şehinşahname I. Cilt Farsça ve Manzum şekilde kaleme alınan üçüncü kitaptır. Sultan III. Murad'ın tahta çıkışı olan 1574 yılından saltanatının 1580 yılına kadar olan dönemini kapsamaktadır (Bağcı vd. 2006). İçerisinde 58 minyatür bulunmaktadır (Atasoy, 1991). Eserde bulunan minyatürlerin konularında; Sultan III. Murad'ın tahta çıkışı ve avlanması sahneleri görölmektedir. Minyatürlerde kent ve yöre tasvirleri de vardır: Fas'ta Araplarla savaş, Kâbe ve çevresi, Hayber Kalesi'nin fethi, Tiflis Kalesi'nin fethi, Kınık Suyu, Ereş Kalesi 'nin fethi, Kars Kalesi, elçi kabulü, savaşlar, Topkapı Sarayı ve III. Murad Köşkü gibi konular çift sayfa da karşılıklı biçimde yer almaktadır. Kitabın Bilim ve Ansiklopedik Konular başlıklı bölümünde ise; çift sayfa Takiyüddin ve hizmetindeki gökbilim adamlarının Galata'da bulunan rasathane çalışmalarını gösteren minyatürler, o yıllarda İstanbul'un üzerinde görülen kuyruklu yıldız ve altta

İstanbul'un kuşbakışı görünümünü gösteren minyatürler ihtiva etmektedir (And, 2004).

Şehinşehname'nin II. Cildi Farsça Osmanlı şehnamelerinin en son örneği olarak bilinmektedir (Bağcı, vd. 2006). 1592 yılında Seyyid Lokman tarafından Farsça ve manzum şekilde yazılmıştır (Aksu, 1981).

Türk minyatür sanatında önemli yer tutan Şehinşahname II. Cildi Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde B.200 envanter numarasıyla yer almaktadır. Diğer adı ile III. Murad Şehnamesi olarak bilinen eserde toplamda 95 adet minyatür bulunmaktadır (Atasoy, 1973). III. Murad'ın saltanat yıllarını anlatmakta olan eser 160 varaklıdır. Eserin 32b-88a varakları arasındaki bölümler III. Mehmed'in sünnet düğünü şenliğinden bahsetmektedir (Ak, 2013/ aktaran Boyraz, 1994, s. 19). Düğünde zenginlik, ihtişam ve gösteriş yansıtılarak tasvirlenen eserlerin başında Topkapı sarayı müzesi kütüphanesinde bulunan diğer bir yazma eser olan Surname gelmektedir. Bu sebeple düğünün resimli nüshası olması açısından Şehnamenin II. Cildi'de sünnet düğününü anlatan ikinci önemli eser olduğu bilinmektedir (Atasoy, 1973). El yazmasında sadece sünnet düğününü konu almakla kalmamış, ordu yürüyüşleri, savaşlar, elçi kabulleri gibi çeşitli törenler, tam sayfa yapraklı ve karşılıklı şekilde tasvir edilmiştir (Çağman, 1979). Eser içersinde; Bağdat ve Revan' dan gelen bilgi, bir casusun yakalanması, sadrazamın İstanbul'a dönüşü, Marakeş'in fethi, Urmi'nin fethi, Habeşistan'ın fethi, İran'a saldırı, Gürcistan'da işlerin karışması, Ayruvan Kalesi'nin yapılışı, Tunus Kalesi'nin tamamlanışı, Halil Han'ın öldürülüşü, Valide Sultan'ın ölümü, padişahın yörede dolaşması, askerin karşılanması, top dökümü, Şeker Bayramı için el öpme töreni gibi konularla çeşitli iç ve dış olaylara yer verilmiştir (And,2004). Ayrıca Seyyid Lokmanın III. Murad için yazdığı 1592'de bitirdiği ama 1597 yılında III. Mehmed'e takdim ettiği Şehinşahname'nin II. Cildinin içerisinde (Topkapı Sarayı, Bağdat 200) Türk denizciliği ile ilgilide minyatür bulunmaktadır. Burada Kaptan Paşa'nın Karade-nizde Fas kalesini fethi ve tamiri tasviri bu konular arasındadır (Atasoy, 1991).

Yazar eserin takdiminin gecikmesini tasvirlenen konuların çok olmasıyla açıklamıştır (Bağcı, vd. 2006).

Son Farsça Şehname olan Şehinşahname II. Cildinin nakkaş veya nakkaşları hakkında bilgi veren kaynaklara bakıldığında konuya ilişkin kesin bir bilginin olmadığı görülmektedir. Ancak yayınlarda nakkaş Osman ve ekibi tarafından resimlendirilmiş olma ihtimali üzerinde durulmaktadır (Bağcı, vd. 2006), (Mahir, 2012), (Atasoy, 1973). Osman'ın diğer eserlerine bakıldığında Resimlerin üslup, renk, form, figür ve tasarım açısından Şehinşahname II. Cildinde tasvirlenmiş olan görseller ile benzerlik gösterdiği görülmektedir.

3. ŞEHİNŞEHNAME II. CİLT MİNYATÜRLERİNDE KOMPOZİSYON DÜZENİ

Topkapı Sarayı Kütüphanesinde bulunan Şehinşehname II. cilt el yazmasında 27 adedi çift sayfa, 41 adedi tek sayfada olan 68 adet minyatür vardır. Toplamda 95 sayfa tasvirden oluşan bu minyatürleri, iç mekân, dış mekân, iç ve dış mekân olarak 3 grup halinde sınıflandırmak mümkündür. İç mekân minyatürü toplamda 1 sayfa, dış mekân minyatürleri 35 sayfa ve iç ve dış mekân minyatürleri ise 32 sayfadır.

3.1. İç ve Dış Mekân Minyatürleri

Eserin sayfası: 81b, 82a

Eserin konusu: Vezir Mehmed Paşanın, Şehzade Mehmed'in huzuruna çıkması

Eserin ölçüsü: 32,2x18 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Eserin okuması: Fatemah Rashidi ¹

81b, 82a sayfalarında yer alan minyatürde Vezir Mehmed Paşanın, Şehzade Mehmed'in huzuruna çıkması konusu tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen iki form içinde kurgulanmıştır.

A sayfasında resim alanı yatay eksende üç paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta önce dört dikey kartuşa bölünmüş; sonra kapı alınlığı, yazı ve resim detayları ile bu dikey paftalar parçalanarak sütun halinde izlenmeleri önlenmiştir.

Ortakdaki pafta yatay eksende kurgulanmış; üstündeki üç adet şamdanın dikey görüntüsü ile söz konusu yataylığın etkisi azaltılmıştır.

Altındaki pafta ise biri kare diğeri dikdörtgen iki paftaya bölünmüş; dikdörtgen formlu kapının üstündeki yatay dikdörtgen formlu alınlık ve yandaki büyük kare zeminin etkisiyle yatay etki güçlendirilmiştir.

Resimde genel kurgu yatay ve dikey eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur.

¹ Metin içinde minyatürlerin konularına ilişkin okumalar Fatema Raşidi tarafından yapılmıştır.

B sayfasında ise yüzey yatay ekseninde dört paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta üç dikey kartuşa bölünmüş kapı, yazı, taht ve resim detayları ile dikey kartuşların sütunlar halinde izlenmeleri önlenmiştir. Ortada ve alt tarafta yer alan paftalardaki yatay etki, şamdan ve figür dizilerinin etkisiyle azaltılmış; genel kurgu yatay ve dikey eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur.

Resim 1. 81b, 82a (TSM B.200)

Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzey, insan figürleri ve şamdanların çapraz olarak birbirini görmesi ile hareketlendirilmiş; her iki sayfadaki pafta ve kartuşların konumları ile oluşan benzer etki ile de hareketlilik artırılmıştır. Söz konu yapı doğrultusunda birbirini çapraz olarak karşılayan elemanların iç alanlarında belirli bir oranda atmosfer duygusu olduğu ve bu bağlamda mekânın derinlik ilgilerine yönelik bir his olduğu görülmektedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. Orta boylu, orta kilolu, belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasarlanmış beyaz ve siyahi tenli kadın ve erkek figürleri tasvir edilmiştir. Vezir Mehmed Paşa'nın tasviri sakallı ve orta yaş üstü olarak tasvir edilirken diğer figürler orta yaş ve altı olarak tasvir edilmiştir. Sultan ve vezir figürlerinin kıyafetleri farklı

olmak koşuluyla diğer saray mensuplarını kıyafetleri benzer özellikte fakat farklı renklerde tasarlanmıştır.

El yazmasındaki diğer resimlerden farklı olarak kırmızı renk tonlarının hâkim olduğu her iki sayfanın zemininde kobalt, altın, mor, pembe, turkuaz, gök mavi, yavruağzı, beyaz, yeşil, eflatun; figür tenlerinde siyah, kahverengi, krem renkler kullanılmıştır.

Tasarım ince işçilikle ve titiz bir yaklaşımla uygulanmış; bu özellikler süsleme detaylarında da sürdürülmüştür.

Eserin sayfası: 26b, 27a

Eserin konusu: Safevi Elçisi İbrahim Han'ın huzura kabulü tasvir edilmiştir.

Eserin ölçüsü: 20x33 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

26b, 27a sayfalarında yer alan minyatürde Safevi Elçisi İbrahim Han'ın huzura kabulü tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir, dikey gelişen dikdörtgen formda iki sayfada kurgulanmıştır.

A sayfasında resim alanı yatay ekseninde üç paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta önce dört dikey kartuşa bölünmüş; sonra kapı alınlığı, padişahın tahtı, yazı ve resim detayları ile bu dikey paftalar parçalanarak sütun halinde izlenmeleri önlenmiştir.

Ortadaki pafta yatay ekseninde kurgulanmış; üstündeki yedi adet sütunun ve giriş kapısının dikey görüntüsü ile söz konusu yatay etki azaltılmıştır. Altındaki pafta ise yatay dikdörtgen formlu zeminin üzerinde doğa ve figür elamanları dikey yerleştirilerek yatay etki güçlendirilmiştir. Figür ve doğa elemanlarının diyagonal eksene yerleştirilmesi ile genel düzen hareketlendirilmiştir. Resimde genel kurgu yatay ve dikey eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur.

B sayfasında ise yüzey yatay ekseninde iki paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta kare yazı kartuşu ile bölünmüş kapı, kubbe, dikdörtgen yazı kartuşları ve resim detayları tasarlanmıştır. Alt tarafta yer alan paftada ise; yatay etki, kapı, ağaç ve figür dizilerinin etkisiyle azaltılmış; genel kurgu yatay ve dikey eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur.

Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzey, insan figürleri doğa elamanları, kapı ve kubbelerin sıralı ve üst üste olarak birbirini görmesi ile hareketlendirilmiş; her iki sayfadaki pafta ve kartuşların konumları ile oluşan benzer etki ile de hareketlilik artırılmıştır. Söz konu yapı doğrultusunda birbirini sıralı olarak karşılayan elemanların iç ve dış alanlarında belirli bir oranda atmosfer duygusu olduğu ve bu bağlamda mekânın derinlik ilgilerine yönelik bir his olduğu görülmektedir. Özellikle b sayfasında, resim alanının üst tarafındaki iç mekân tasviri ve a sayfasındaki kabul sahnesi söz konusu kurgunun kolaylıkla izlendiği alanlardır. Fakat her iki sayfada da resim alanlarının alt taraftarı da hareketli ve güçlü bir atmosfer duygusu ile karşımıza çıkmaktadır.

Resim 2. 26b, 27a (TSM B.200)

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. İnce uzun, orta boylu, orta kilolu, oturan, ayakta belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasarlanmış beyaz tenli erkek figürleri tasvir edilmiştir. Safevi Elçisi İbrahim Han'ın huzura kabul eden padişah tasviri sakallı, orta kilolu ve orta yaş üstü olarak tasvir edilirken diğer figürler orta yaş ve altı olarak tasvir edilmiştir.

Sultan ve vezir figürlerinin kıyafetleri farklı olmak koşuluyla diğer saray mensuplarını kıyafetleri benzer özellikte fakat farklı renklerde tasarlanmıştır.

Dış mekânda; ince uzun selvi, yuvarlak top ağaçlar doğayı temsil ederken, zemin ise ufak taşlarla zenginleştirilmiştir.

Kırmızı renk tonlarının hâkim olduğu her iki sayfada açık küf yeşili, eflatun, mor, pembe, altın, beyaz; figür tenlerinde krem, ağaç renkleri pastel yeşil, açık yeşil, kahverengi ve beyaz kullanılmıştır.

Tasarım ince işçilikle ve titiz bir yaklaşımla uygulanmış; bu özellikler süsleme detaylarında da sürdürülmüştür.

41b-42a, 44b-45a, 47b-48a, 50b-51a, 55b-56a, 59a, 60b-61a, 64b-65a, 75b-76a, 78b-79a, 80b-81a sayfalarında yer alan minyatürlerde Şehzade Mehmet'in sünnet düğünü çift sayfa olarak tasvir edilmiştir. Resim alanları ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen iki form içinde kurgulanmıştır. Kompozisyonlarda genel özellikleri bakımından Surname-i Humayun el yazmasındaki minyatürlerin düzeni tekrar edilmiştir.

Minyatürlerin yüzeyi yatay eksende iki paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta dört yatay, iki dikey dikdörtgene bölünmüş kubbe, yazı, seyirci tribünü, figür ile resim detayları tasarlanmıştır. Genel düzen yatay bir kurguya sahiptir. Alt tarafta yer alan paftada figür dizeleri diyagonal eksene dizilmiş ve mekânda atmosfer hissi oluşturulmuştur.

A sayfasında genel kurgu yatay ve dikey eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Resim alanı yatay eksende üç paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta önce iki dikey ve bir yatay dikdörtgen kartuşa bölünmüş; sonra pencereler, padişahın tahtı, yazı ve resim detayları ile bu dikey paftalar parçalanarak sütun halinde izlenmeleri önlenmiştir.

Ortadaki pafta iki yandaki binaların arasında yüksekliği daha az olan ve yatay eksende gelişen bir bahçe duvarı olarak tasvir edilmiştir. Zemini kırmızı, sarı ve gümüş renkleri ile boyanan duvarın arka tarafına yerleştirilen ağaç motifi ile yükseklikler dengelenmiştir.

Altındaki paftada yatay, dikdörtgen formlu zeminin üzerinde doğa, insan figürleri büyük şamdanlar ve yılanlı sütünün yerleştirilmesiyle yatay olarak gelişen bir hareketlilik oluşturulmuştur. Kompozisyon elemanlarının diyagonal ekseninde birbirlerini görmesi ile de bu etki güçlendirilmiştir. Çift sayfalarda tasvirlenmiş olan resimlere bakıldığında kompozisyon özellikleri açısından tek sayfalarda kurgulanan; 18a, 50b, 62a, 42a, 46a, 68b, 72b, 80b, 87a, numaraları ile benzerlik göstermektedir. Resim alanları tek sayfada kurgulanmıştır.

Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzey, doğa elemanları, kubbeler, at tasvirleri, obelisk, insan figürlerinin birbirini diyagonal ekseninde görmesi ile hareketlendirilmiştir.

Söz konu yapı doğrultusunda kompozisyon elemanlarının düzeni bağlamında resim alanında belirli bir oranda atmosfer duygusu olduğu ve bu bağlamda mekânın derinlik ilgilerine yönelik bir hissin kurgulandığı görülmektedir. Özellikle a sayfasında, resim alanının üst tarafındaki iç mekân tasvirinde padişahın tasviri söz konusu kurgunun kolaylıkla izlendiği alanlardır. Fakat her iki sayfada da resim alanlarının alt taraftarı da hareketli ve güçlü bir atmosfer duygusu ile karşımıza çıkmaktadır.

Minyatürlerde figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. İnce uzun, orta boylu, orta kilolu, oturan, ayakta, yan yana, sıralı belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasarlanmış beyaz tenli erkek figürleri yer almaktadır.

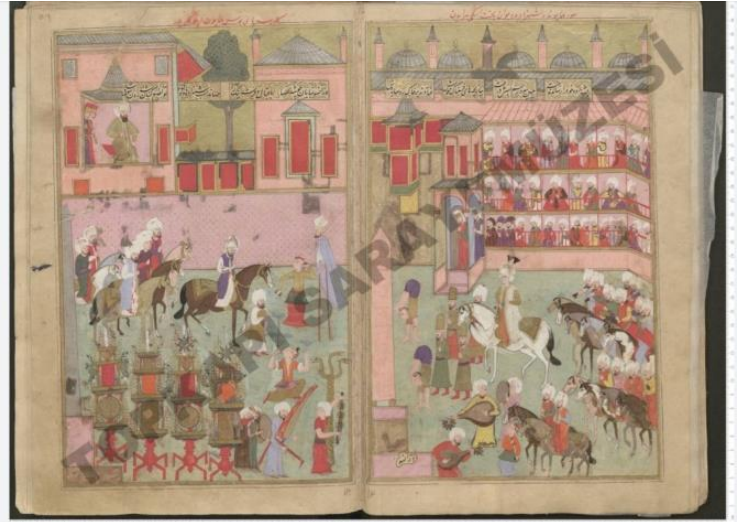
Sultan III. Murad tasviri sakallı, orta kilolu ve orta yaş üstü olarak tasvir edilirken diğer atlı figürler, tulumbacılar, seyirciler, şehzade orta yaş ve altı olarak tasvir edilmiştir. Sultan, şehzade, vezir figürlerinin kıyafetleri farklı olmak koşuluyla diğer saray mensuplarını kıyafetleri benzer özellikte fakat farklı renklerde tasarlanmıştır.

Dış mekânda top ağaç doğayı temsil ederken, zemin ise ufak taşlarla zenginleştirilmiştir.

Kırmızı renk tonlarının hâkim olduğu her iki sayfada açık küf yeşili, eflatun, mor, pembe, altın, beyaz, turuncu, sarı, yeşil; figür tenlerinde krem, ağaç renkleri pastel

yeşil, açık yeşil, kahverengi, beyaz; atın renkleri açık kahve, koyu kahverengi, siyah, gri ve beyaz kullanılmıştır.

Tasarım ince işçilikle ve titiz bir yaklaşımla uygulanmış; bu özellikler süsleme detaylarında da sürdürülmüştür.

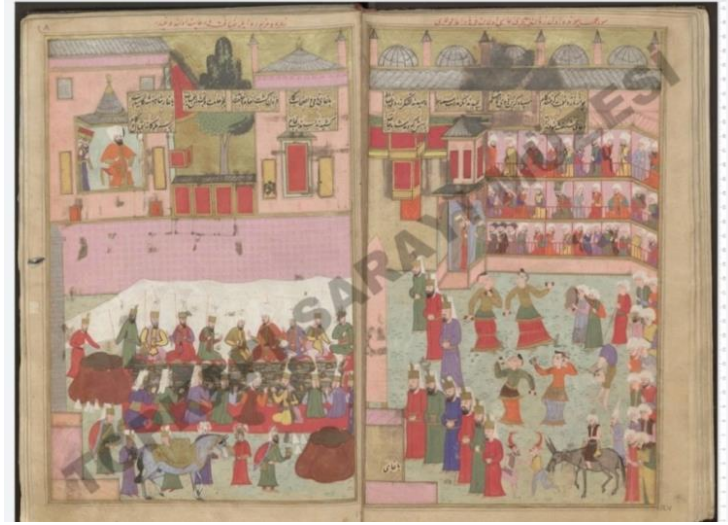
Resim 3. 55b, 56a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 55b, 56a

Eserin konusu: Genç savaşçılar padişahın elini öpmeye gelip şehzadeyi selamlıyorlar.

Eserin ölçüsü: 22x33 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Resim 4. 47b, 48a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 47b, 48a

Eserin konusu: Şenlik alanında padişah ve vezirlere ziyafet veriliyor. Ferhat ağa ve oğulları da geliyor.

Eserin ölçüsü: 22x35 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Resim 5. 50b, 51a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 50b, 51a

Eserin konusu: Padişah halka altın, gümüş, para gibi değerli taşlar saçıyor.

Eserin ölçüsü: 20x33 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

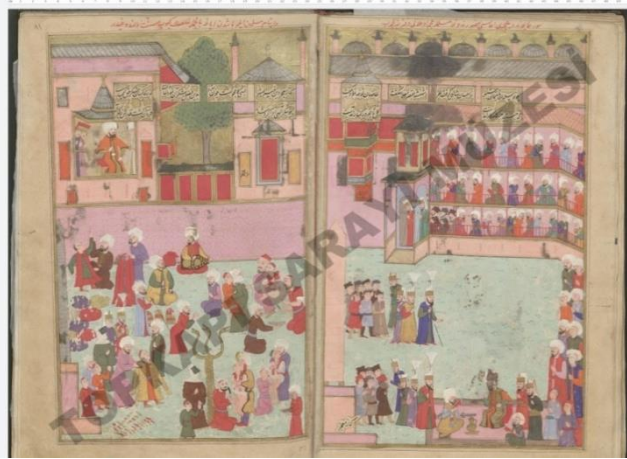
Resim 6. 44b, 45a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 44b, 45a

Eserin konusu: Padişaha ziyaret ve çeşitli hediyeler sunuluyor.

Eserin ölçüsü: 22x34 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

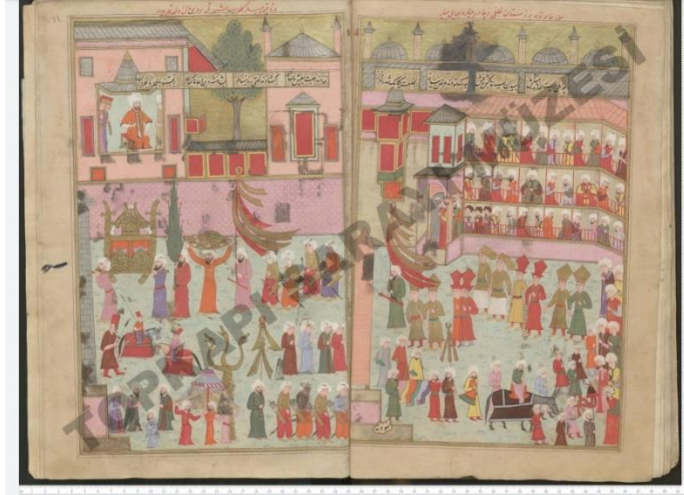
Resim 7. 80b,81a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 80b,81a

Eserin konusu: Şenlik alanında bütün yetimler toplandı, yemekler yenildi ve sonra sünnet edildi.

Eserin ölçüsü: 21x34 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

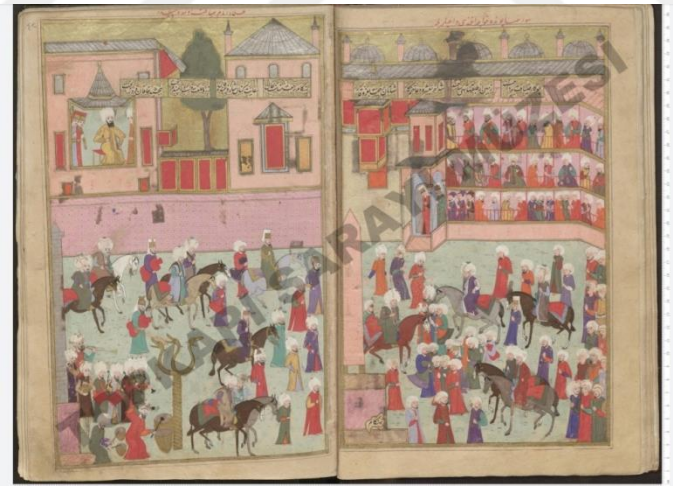
Resim 8. 60b, 61a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 60b, 61a

Eserin konusu: Bedestenler padişaha değerli eşyalar getirip sunuyorlar.

Eserin ölçüsü: 21x33 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

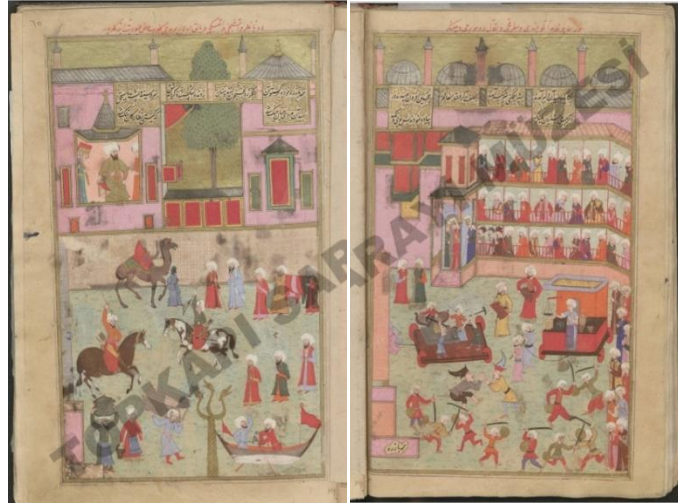
Resim 9. 41b, 42a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 41b, 42a

Eserin konusu: Hacı efendi ve Âlimler padişaha tebrik için geliyorlar.

Eserin ölçüsü: 22x30 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Resim 10. 64b,65a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 64b,65a

Eserin konusu: At meydanında atlı askerler matrak oyunu sergiliyor.

Eserin ölçüsü: 64b 20x33, 65a 20x31 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

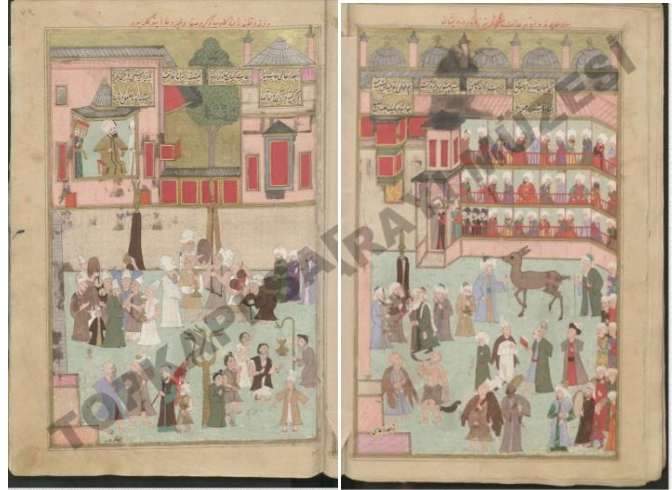
Resim 11. 75b,76a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 75b,76a

Eserin konusu: Allah'ın adamları inancı genişletmek ve devlet için bir aleviyi sunni yapıyorlar.

Eserin ölçüsü: 75b 21x33 cm, 76a 22x32 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Resim 12. 78b, 79a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 78b, 79a

Eserin konusu: Mümin insanlar ilahi söyleyip hayırlı dualar ediyorlar.

Eserin ölçüsü: 78b 21x33 cm, 79a 21x30 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Resim 13. 50b (TSM B.200)

Eserin sayfası: 50b

Eserin konusu: Dördüncü Vezir Mesih Paşa kulelerle maketleri meşk ediyor.

Eserin ölçüsü: 20.5x32 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Resim 14. 18a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 18a

Eserin konusu: Demirciler, katırcılar, arabacılar padişaha biat ediyor ve çeşitli hediyeler sunuluyor.

Eserin ölçüsü: 21x33.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

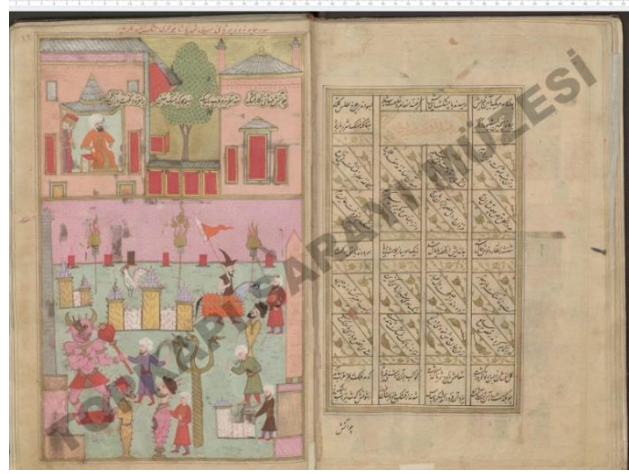
Resim 15.42a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 42a

Eserin konusu: Surname-i Humayun'da büyük vezir kuleler ile matrak oyunu sergiliyor.

Eserin ölçüsü: 22x32 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Resim 16. 46a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 46a

Eserin konusu: Vezir Siyaveş Paşa kuleler ile matrak oyunu sergiliyor.

Eserin ölçüsü: 21x32.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

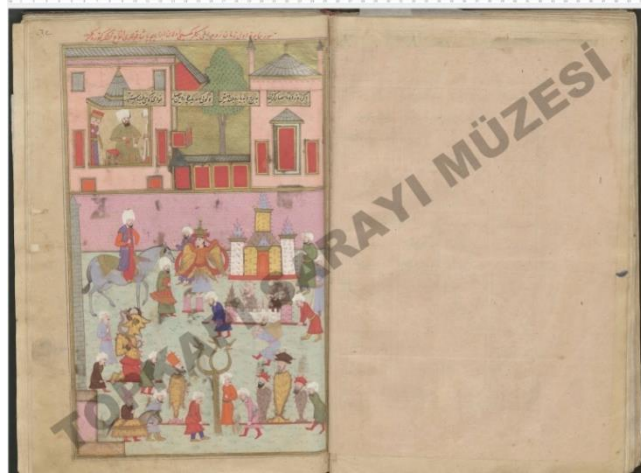
Resim 17. 68b (TSM B.200)

Eserin sayfası: 68b

Eserin konusu: At meydanında hayvanların gelişi.

Eserin ölçüsü: 21x33.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Resim 18. 62a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 62a

Eserin konusu: Surname-i Humayun'da İbrahim paşa kuleler ve maketler ile matrak oyunu sergileniyor.

Eserin ölçüsü: 20x32 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Resim 19. 72b (TSM B.200)

Eserin sayfası: 72b

Eserin konusu: Padişah için saraya dağ getiriliyor.

Eserin ölçüsü: 21x33cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

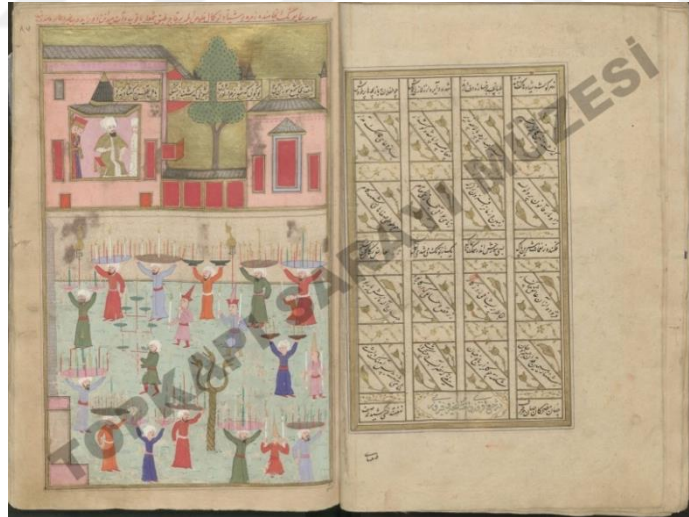
Resim 20. 80b (TSM B.200)

Eserin sayfası: 80b

Eserin konusu: Surname-i Humayun'da Pencik Ağa ve Ferhat Ağa kuleler ve maketler ile maşk ediyorlar.

Eserin ölçüsü: 21x33 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Resim 21. 87a (TSM B.200)

Eserin sayfası: 87a

Eserin konusu: At meydanında birkaç tabağın üzerinde mumlar ile hayırlı dualar okuyorlar.

Eserin ölçüsü: 22.5x33 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

Eserin sayfası: 59a

Eserin konusu: Beşinci Muhammed Paşa savaş pratiği yapıyor. (Fatema Rahşidi)

Eserin ölçüsü: 23x32 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

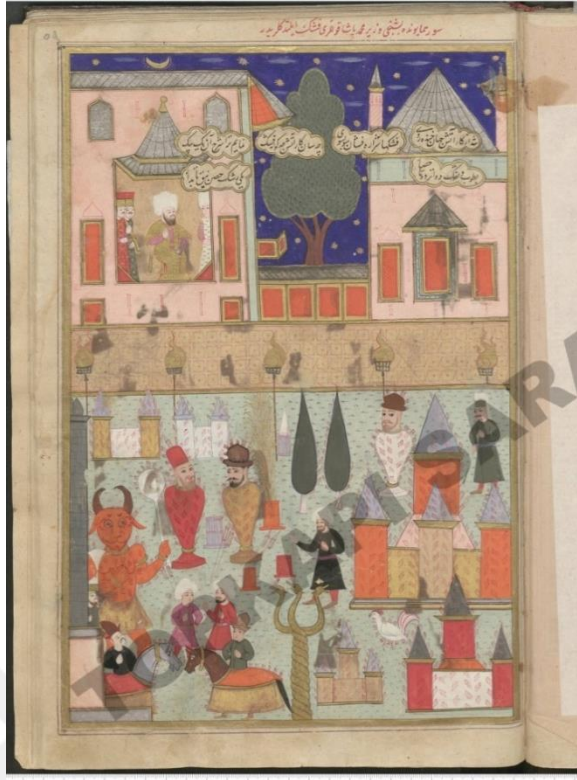
59a sayfasında yer alan minyatürde beşinci Mehmed Paşa kuleler ve maketlerle savaş pratiği yaptığı an tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır. El yazmasındaki diğer sünnet düğünü konulu tasvirlerle benzer olmasına rağmen gökyüzünün farklı renklendirildiği görülmektedir.

Resimde genel kurgu yatay, dikey ve diyagonal eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Resim alanı yatay ekseninde üç paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta önce iki dikey kartuşa ve bir yatay dikdörtgen kartuşa bölünmüş; sonra pencereler, padişahın tahtı, yazı ve resim detayları ile bu dikey paftalar parçalanarak sütun halinde izlenmeleri önlenmiştir.

Ortadaki pafta yatay ekseninde gelişen bir bahçe duvarı olarak tasvir edilmiştir. Zemini kahverenginin tonları ve altın renkleri ile boyanan duvarın arka tarafına yerleştirilen ağaç motifi ile kurgu dengelenmiştir.

Altındaki paftada yatay, dikdörtgen formlu zeminin üzerinde doğa, insan figürleri büyük meşaleler, mimari maket formları, obelisk ve yılanlı sütunun yerleştirilmesiyle yatay olarak gelişen bir hareketlilik oluşturulmuştur. Kompozisyon elemanlarının diyagonal ekseninde birbirlerini görmesi ile de bu etki güçlendirilmiştir. İçleri fişek dolu, büyüklü küçüklü kale maketleri, insan başlı elleri, ayakları olmayan kuklalar, at maketleri, demon, selvi ağaçları ve horozun yüzeyde tasvir edildiği görülmektedir.

Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzey, doğa elemanları, kubbeler, obelisk, yılanlı sütun, meşaleler, demon, insan başlı kuklalar ve insan figürlerinin birbirini diyagonal ekseninde görmesi bağlamında güçlü bir hareketlilik etkisi oluşturulmuştur. Söz konu yapıda kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda belirli bir oranda atmosfer duygusu olduğu ve bu bağlamda mekânın derinlik ilgilerine yönelik bir hissin kurgulandığı görülmektedir.

Resim 22. (TSM B.200)

Tek sayfada kurgulanan resimde gökyüzünde ay ve yıldız tasviri dikkat çekmektedir. Gece tasviri olarak yapılmış olan minyatür eğlencenin gece saatlerinde de devam ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla bu resim; el yazmasında bulunan diğer minyatürlerden farklı olmasıyla karşımıza çıkmaktadır.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. Orta boylu, orta kilolu, ayakta, sakallı, sakalsız, bıyıklı ve bıyiksız belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasarlanmış beyaz tenli erkek figürleri tasvir edilmiştir. Sultan III. Murad tasviri sakallı, orta kilolu ve orta yaş üstü olarak tasvir edilirken şehzade çocuk olarak tasvir edilmiştir.

Zeminde açık küf yeşili, eflatun, altın, beyaz, turuncu, sarı, yeşil, kırmızı, siyah; figürlerin ten renklerinde krem, ağaçların renginde, pastel yeşil, açık yeşil, kahverengi, beyaz; gökyüzü kobalt mavi, beyaz ve altın; insan başlı kuklaların rengi; kırmızı sarı beyaz, demonun renginde ise turuncu, kırmızı, kahverengi kullanılmıştır.

Tasarım ince işçilikle ve titiz bir yaklaşımla uygulanmış; bu özellikler süsleme detaylarında da sürdürülmüştür.

Eserin sayfası: 142b, 141a

Eserin konusu: Vezir Osman Paşanın huzura kabulü tasvir edilmiştir.

Eserin ölçüsü: 19x29.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

142b, 141a sayfalarında yer alan minyatürde Vezir Osman Paşanın huzura kabulü tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen iki form içinde kurgulanmıştır.

A sayfasında resim alanı yatay ekseninde dört paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta önce dört dikey kartuşa bölünmüş; sonra kapı alınlığı, padişahın tahtı, yazı ve resim detayları ile bu dikey paftalar parçalanarak sütun halinde izlenmeleri önlenmiştir.

İkinci pafta dikdörtgen yatay halı formu üzerinde figürlerin diyagonal biçimde yerleştirilmesiyle atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Tasarlanan halıda süslemenin ince işçilik ve titiz bir yaklaşımla yapıldığı görülmektedir.

Birinci ve ikinci pafta olarak şekillenen duvar ve halı yüzeylerinin birleşimi ve figür dizilerinin düzeni doğrultusunda tasvir edilen mekan, derinlik etkisi ile kurgulanmıştır.

Üçüncü pafta yatay ekseninde kurgulanmış; yüzeyinde beş adet sütunun ve giriş kapısının dikey görüntüsü ile söz konusu yatay etki azaltılmıştır. Kemerli sütunlar ve sütunların bağlandığı duvar arasında tasvir edilen zemin ve figür dizilerinin düzeni doğrultusunda bu alanda derinlik etkisi oluşturulmuş; resim alanı hareketlendirilmiştir.

Altındaki paftada yatay dikdörtgen formlu zeminin üzerinde doğa ve figür elamanları dikey yerleştirilerek yatay etki güçlendirilmiştir. Sayfanın sol alt tarafında ve üçüncü paftada görmüş olduğumuz kemer formları ile derinlik; figür, doğa elemanlarının diyagonal eksene yerleştirilmesi ile de genel düzen hareketlendirilmiştir.

Üçüncü ve dördüncü paftaların birleşimi ve diğer kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda kurgulanan dış mekân, kabul sahnesinin gerçekleştiği yapının bahçesi olarak tasvir edilmiştir. Kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda bahçe derinlik ilgileri bariz şekilde belirgin olarak kurgulanmıştır.

Resim 23. (TSM B.200)

B sayfasında yüzey yatay ekseninde üç paftaya bölünmüştür. İç mekânı gösteren üstteki paftada öndeki kemerli giriş ve fondaki duvarın arasına kurgulanan iç mekânın derin yapısı figür dizilerinin düzeni ile desteklenmiştir: Sağ ve sol kenarlarda diyagonal eksene dizilen figürlerin yan yana, oturarak ve ayakta tasvir edilmesi ile içerdeki derinlik hissi artırılmıştır.

Binanın sol tarafındaki boşluktan resim alanının üst tarafına doğru gelişen eksenindeki derinlik kurgusu ile kompozisyonundaki hareketlilik hissi arttırılmıştır.

Alt tarafta yer alan paftada dış mekân tasviri yapılmıştır. Resim alanının sol alt köşesindeki kapı ve aynı hizada sağ taraftaki ağaç motifi ile arka plandaki bina arasına figür dizilerinin diyagonal eksene dizilmesi ile derinlik etkisi oluşturulmuştur. Her iki paftanın aynı düzlemde kurgulanmasından dolayı ön ve arka planlar birbiri ile doğrudan kaynaşmıştır.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. İnce uzun, orta boylu, orta kilolu, sakallı, sakalsız, bıyıklı bıyiksız, yan yana sıralı, oturan, ayakta belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasarlanmış beyaz tenli erkek figürleri tasvir edilmiştir. Padişah tasviri küt sakallı, kilolu ve orta yaş üstü olarak tasvir edilirken diğer figürler orta yaş, orta yaş üstü ve orta yaş altı olarak tasvir edilmiştir. Figürlerin kıyafetleri benzer özellikte fakat farklı renklerde

tasarlanmıştır. Dış mekânda; ince uzun selvi, top ağaçlar doğayı temsil ederken, zemin ise ufak taşlarla zenginleştirilmiştir.

Pastel yeşil renk tonlarının hâkim olduğu her iki sayfada açık mavi, eflatun, mor, pembe, altın, gök mavi, turuncu, kırmızı, sarı, beyaz; figür tenlerinde krem, beyaz; ağaç renkleri pastel yeşil, açık yeşil, kahverengi ve beyaz; ceylanın renginde ise kahverengi ve tonları kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 15b, 16a

Eserin konusu: Özdemiroğlu Osman Paşa'nın bayramda huzura kabulü tasvir edilmiştir.

Eserin ölçüsü: 21x30 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

15b, 16a sayfalarında yer alan minyatürde Özdemiroğlu Osman Paşa'nın bayramda huzura kabulü tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

İki sayfa birbirine bağlantılı olarak kurgulanmıştır. A ve B sayfalarının zemini, resim alanının alt tarafında yönleri figür ve mimari ile üçe bölünmüştür. Doğa elemanları ve figür dizelerinin düzeni doğrultusunda zemin de hareketlilik oluşturulmuştur. Fondaki mimari a sayfasındaki taht b sayfalarındaki çıkıntı mekânın etkisiyle hareketlendirilmiştir. A sayfasının sol tarafından başlayan b sayfasının sağ alt köşesinde nihayetlenen figür dizisinin çizdiği yay her iki sayfadaki düzeni hareketlendirmektedir.

B sayfasının sağ tarafında mimarinin içinin görülmesi, diyagonal bir duvar ile nihayetlenmesi ve A sayfasında taht formu ile derinlik etkileri oluşturulmuştur. Alt tarafta yer alan paftada dış mekân tasviri yapılmıştır. Zeminde müzik aletleri çalan, atın üzerinde tasvirlenen figürlerin, selvi ve top ağacın yüzeyde diyagonal eksene yerleştirilmesi ile de genel düzen hareketlendirilmiş ve derinlik hissi arttırılmıştır. Kompozisyon elemanlarının kurgulanmasından dolayı ön ve arka planların birbiri ile doğrudan bütünleştiği görülmektedir.

Resim 24. 15b, 16a (TSM B.200)

Resimde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. İnce, uzun, orta boylu, orta kilolu, sakallı, sakalsız, bıyıklı bıyıksız, kafaları vücuda oranla büyük, yan yana sıralı, oturan, eğilen, ayakta belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasarlanmış beyaz tenli erkek figürleri tasvir edilmiştir. Tahtta olan III. Murad'ın tasviri küt sakallı, kilolu ve orta yaş üstü olarak tasvir edilirken diğer figürler orta yaş, orta yaş üstü orta yaş altı ve çocuk yaş olarak tasvir edilmiştir. Figürlerin kıyafetleri benzer özellikte fakat farklı renklerde tasarlanmıştır. Dış mekânda doğa ince uzun selvi ağaçları, top ağaçlar, zemin ve ufak taşlarla zenginleştirilmiştir.

Her iki sayfanın zemini açık mavi renkte tasvirlenirken; kıyafet ve mimarilerde, eflatun, mor, pembe, altın, gök mavi, gri, kahverengi, turuncu, kırmızı, sarı, yeşil, beyaz; figür tenlerinde krem, beyaz; ağaç renkleri pastel yeşil, açık yeşil, kahverengi ve beyaz; atların renginde ise kahverenginin tonları, siyah ve beyaz kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 28b, 29a

Eserin konusu: Acem alayının İbrahim Paşa'ya mektup göndermesi.

Eserin ölçüsü: 20x32 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

28b, 29a sayfalarında yer alan minyatürde Acem alayının İbrahim Paşa'ya mektubu tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

A sayfasında resim alanı yatay ekseninde dört paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta önce dört dikey kartuşa bölünmüş; sonra kapı alınlığı, padişahın tahtı, fondaki yazı ve resim detayları ile bu dikey paftalar parçalanarak sütun halinde izlenmeleri önlenmiştir.

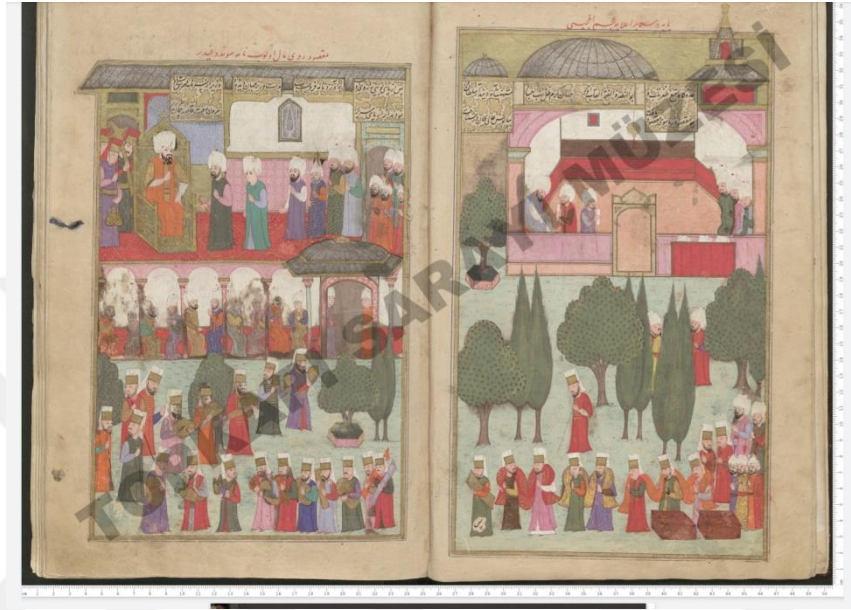
İkinci pafta dikdörtgen yatay halı formu üzerinde figürlerin diyagonal biçimde yerleştirilmesiyle resim alanında atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Tasarlanmış olan halıda süslemenin ince işçilik ve titiz bir yaklaşımla yapıldığı dikkat çekmektedir.

Üçüncü pafta da yatay ekseninde kurgulanmıştır. Kemerli sütunlar, sütunların fonundaki duvar ve ikisi arasında tasvir edilen zemin ve figür dizilerinin düzeni doğrultusunda bu alanda derinlik hissi arttırılmıştır.

Dördüncü paftada ise doğa elemanları ve figür dizeleri diyagonal ekseninde dikey yerleştirilmişlerdir. Bu alanda doğa elemanları ve figürlerin düzeni doğrultusunda derinlik etkisinin arttığı ve atmosfer hissini güçlendiği görülmektedir. Dış mekânda tasarlanan resim alanı kabul sahnesinin gerçekleştiği yapının bahçesi olarak tasvir edilmiştir.

B sayfasında yüzey yatay ekseninde iki paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta iç mekânı göstermektedir. Öndeki kemerli giriş ve fondaki duvarın arasına kurgulanan iç mekânın derin yapısı ile figür dizilerinin düzeni desteklenmiştir. Sağ ve sol kenarlarda diyagonal eksene dizilen figürlerin yan yana, oturarak ve ayakta tasvir edilmesi ile içerdeki kısımda hareketlik ve derinlik hissi arttırılmıştır. Arttırılmış olan hareketlilik ve derinlik sayesinde kompozisyona dinamiklik hissi katarak genel kurguda atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Alt tarafta yer alan paftada ise dış mekân

tasvirinin yapıldığı görülmektedir. Saray bahçesi olarak kurgulanan paftada doğa elamanları ve figürün düzeni doğrultusunda derinlik etkisi güçlendirilmiştir. Kompozisyon elemanlarının diyagonal eksene dizilmesi ile resim alanında derinlik etkisi de arttırılmıştır. İki paftanın aynı düzlemde kurgulanmasından dolayı ön ve arka planların birbiri ile doğrudan bütünleştiği görülmektedir.

Resim 25. 28b, 29a(TSM B.200)

Minyatürde figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. İnce, uzun, orta boylu, orta kilolu, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız, yan yana sıralı, oturan, ayakta belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasarlanmış beyaz tenli erkek figürleri tasvir edilmiştir. Padişah tasviri sakallı, orta kilolu ve orta yaş olarak tasvir edilirken diğer figürler orta yaş ve orta yaş altı olarak tasvir edilmiştir. Figürlerin kıyafetleri benzer özellikte fakat farklı renklerde tasarlanmıştır. Dış mekânda doğa ince uzun selvi ağaçları, top ağaçlar, zemin ve ufak taşlarla zenginleştirilmiştir.

Her iki sayfada açık küf yeşili, eflatun, mor, pembe, altın, kahverengi, mavi, turuncu, kırmızı, sarı, beyaz; figür tenlerinde krem, beyaz; ağaç renkleri pastel yeşil, açık yeşil, kahverengi ve beyaz renk kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 21b, 22a

Eserin konusu: A sayfası Büyükelçinin İbrahim Paşanın huzuruna gelişi. B sayfası ise Serdar Paşanın Sinan Paşaya hediyeler sunması.

Eserin ölçüsü: 21b 20x32.5 cm, 22a 20x32 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

22a sayfalarında yer alan minyatürde büyükelçinin İbrahim Paşaya gelmesi konusu tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır.

A sayfasında resim alanı yatay ekseninde üç paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta önce dört dikey kartuşa bölünmüş; sonra kapı alınlığı, padişahın tahtı, yazı ve resim detayları ile bu dikey paftalar parçalanarak sütun halinde izlenmeleri önlenmiştir.

İkinci pafta dikdörtgen yatay halı formu üzerinde figür dizeleri diyagonal biçimde yerleştirilmesiyle söz konusu alanda atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Tasarlanmış olan halıda süslemenin ince işçilik ve titiz bir yaklaşımla yapıldığı görülmektedir.

İkinci pafta yatay ekseninde kurgulanmıştır. Yüzeyinde 7 adet sütunun ve giriş kapısının dikey görüntüsü ile yatay etki azaltılmıştır. Kemerli sütunlar ve sütunların bağlandığı duvar arasında tasvir edilen zemin ve figür dizilerinin düzeni doğrultusunda söz konusu alanda derinlik etkisi oluşturulmuştur. Bu bağlamda resim alanı hareketlendirilmiştir.

Altındaki paftada yatay dikdörtgen formu zeminin üzerinde doğa ve figür elemanları dikey yerleştirilmiş ve yatay etki güçlendirilmiştir. Sayfanın sol alt tarafında ve üçüncü paftada görmüş olduğumuz kemer formları ile derinlik oluşturulmuştur. Figür, doğa elemanlarının diyagonal eksene yerleştirilmesi ile de genel düzen hareketlendirilmiştir. Kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda kurgulanan dış mekân, kabul sahnesinin gerçekleştiği yapının bahçesi olarak tasvir edilmiş ve bahçe derinlik ilgileri belirgin olarak kurgulanmıştır.

Resim 26. 21b, 22a (TSM B.200)

B sayfasında yüzey üç paftaya bölünmüştür. Birinci paftada mimari olarak duvarı ve yazı kartuşlarını görmekteyiz. Birinci paftanın devamı niteliğinde kurgulanan ikinci pafta ise dikdörtgen yatay form üzerine dokuz sütünün dikey olarak yerleştirilmesi ile söz konusu yatay etki azaltılmıştır. Sağ dış duvarın diyagonal eksende devam ettiği mimari alanda derinlik hissi arttırılmıştır.

Alt tarafta yer alan üçüncü paftada dış mekân olarak bahçe tasvirinin yapıldığı görülmektedir. Zeminde ağaç motifleri, figür dizeleri, dikey dikdörtgen kapı ve sandık detayları yer almaktadır. Kemerli kapının arkasında yer alan beyaz kıyafetli ve peçeli figürün kucağında bebek tasviri görülmekte ve kadın figür olduğu tahmin edilmektedir. Tasvirlenen figürlerin, selvi ve top ağacın yüzeyde diyagonal eksene yerleştirilmesi ile de genel düzen hareketlendirilmiş ve derinlik hissi arttırılmıştır. Kompozisyon elemanları doğrultusunda atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Minyatürde figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. Orta, uzun boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız,

bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı ve dağınıktır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Dış mekânda; ince uzun selvi, top ağaçlar doğayı temsil ederken, zemin ise ufak taşlarla zenginleştirilmiş, pembe renge boyanmıştır.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, gümüş, eflatun, beyaz, pembe, turuncu, siyah, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil renk kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 95b, 96a

Eserin konusu: Vezir İbrahim Paşanın Mısır'a girişi.

Eserin ölçüsü: 20x29 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

95b, sayfasında yer alan minyatürde huzura kabul 96a sayfasında ise Vezir İbrahim Paşanın mısır'a girişi tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvirler iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

96a sayfasında yer alan minyatürde dış mekân tasvirinin yapıldığı görülmektedir. Resim alanının zemini, tepelerin formu ve renklerindeki farklılık doğrultusunda bölünmüştür. Resim alanında soldan sağa doğru ilerleyen atlı ve yaya figür dizilerinin diyagonal eksenlere yerleştirilmesi ve doğa elamanlarının düzeni doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi oluşturulmuştur. Doğa pastel tonlarında renklendirilmiş ve yalın bir süsleme uygulanmıştır.

95a sayfasında resim alanı figür dizilerinin düzenleri doğrultusunda yatay eksenle üç paftaya bölünmüştür. Figürler çoğunlukla atın üzerinde, ordunun bir kısmı silahlı, atlı olarak; figürlerin bir kısmı ise dağın ardında kurgulanmıştır. Kurgulanan minyatürde insan figürlerinin tepelerin yönüne bağlı olarak dizildiği görülmektedir. Bu bağlamda resim alanında üstünden alta doğru giderek hareketlilik oluşturulmuştur.

Resim alanında; figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. Orta boylu, orta kilolu, sakallı, sakalsız, bıyıklı, ayakta ve atın üzerinde belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasarlanmış beyaz tenli erkek figürlerin tasvir edildiği görülmektedir. Padişah tasviri orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı ve bıyıklı olarak tasvir edilirken; diğer figürlerde orta yaş ve orta yaş üstü olarak tasvir edilmiştir. Figürlerin kıyafetleri ise benzer özellikte olsalar da farklı renklerde tasarlanmıştır.

Dış mekân olarak kurgulanan minyatürde; açık küf yeşili, eflatun, mor, pembe, altın, kahverengi, mavi, turuncu, kırmızı, sarı, beyaz; figür tenlerinde krem, beyaz; atların renkleri, siyah, gri, beyaz, altın, kahverengi ve tonları kullanılmıştır.

Resim 27. 95b, 96a TSM B.200

B sayfasında resim alanı yatay ekseninde dört paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta önce beş dikey kartuşa bölünmüş; sonra padişahın tahtı ve resim detayları ile bu dikey paftalar parçalanarak sütun halinde izlenmeleri önlenmiştir.

İkinci paftada dikdörtgen yatay halı formu üzerinde figürler tasvir edilmiştir. Sultanın oturduğu tahtın yapısı ve ön ve arka tarafındaki yerleştirilen figürlerin

düzeni doğrultusunda resim alanında atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Tasarlanmış olan halının süslemesinde ince işçilik ve titiz bir yaklaşımla yapıldığı görülmektedir.

Üçüncü paftada beş kemer ve giriş kapısı ile binanın girişi cepheden tasvir edilmiştir. Dördüncü pafta üçüncü paftanın devamı niteliğinde bir bahçe olarak kurgulanmıştır. Bahçede altı grup halinde ve diyagonal ekseninde dizilmiş figürlerin düzeni doğrultusunda derinlik hissi oluşturulmuştur.

Minyatürde figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. Orta kilolu, orta yaşlı, küt sakallı, orta boylu, orta kilolu, sakallı, ince uzun, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmiştir. Kıyafetleri ise benzer özellikte fakat farklı renklerde tasarlanmıştır.

İç ve dış mekân olarak kurgulanan kompozisyonda; açık küf yeşili, eflatun, mor, pembe, altın, kahverengi, mavi, turuncu, kırmızı, sarı, gri, beyaz; figür tenlerinde krem, beyaz; ağaç renkleri pastel yeşil, açık yeşil, kahverengi ve beyaz renk kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 91b, 92a

Eserin konusu: B sayfası Vezir Ferhat Paşa Serdar feth etti ve şehre girişi. A sayfası huzura kabulü.

Eserin ölçüsü: 91b 29x19.5 cm, 92a 19x28 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

91b, sayfasında yer alan minyatürde Vezir Ferhat Paşa Serdar feth etti ve şehre girdi, 92a sayfasında ise huzura kabul, tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvirler iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

A sayfasında resim alanı yatay ekseninde dört paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta önce dört dikey kartuşa bölünmüş; sonra padişahın tahtı, fondaki yazı ve resim detayları ile bu dikey paftalar parçalanarak sütun halinde izlenmeleri önlenmiştir.

İkinci pafta dikdörtgen yatay halı formu üzerinde figürler diyagonal biçimde yerleştirilmiştir. Sultanın oturduğu tahtın ön ve arka tarafına yerleştirilen figürlerin

düzeni doğrultusunda resim alanında atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Tasarlanmış olan halının süslemesinin de ince işçilik ve titiz bir yaklaşımla yapıldığı görülmektedir.

Üçüncü pafta ise yatay eksenle kurgulanmıştır. Yedi kemerli ve giriş kapısı ile binanın girişi cepheden tasvir edilmiştir.

Dördüncü pafta üçüncü paftanın devamı niteliğinde bir bahçe olarak kurgulanmıştır. Bahçede diyagonal eksenle dizilmiş figürlerin düzeni doğrultusunda derinlik hissi oluşturulmuştur.

Minyatürde figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir Padişah orta kilolu, orta yaşlı, küt sakallı tasvir edilirken diğer figürler, orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasvir edilmiştir. Figürlerin kıyafetleri benzer özellikte fakat farklı renklerde tasarlanmıştır.

İç ve dış mekân olarak kurgulanan kompozisyonda; açık küf yeşili, eflatun, mor, pembe, altın, kahverengi, mavi, turuncu, kırmızı, sarı, gri, beyaz; figür tenlerinde krem, beyaz; ağaç renkleri pastel yeşil, açık yeşil, kahverengi ve beyaz renk kullanılmıştır.

Resim 28. 91b, 92a (TSM B.200)

B sayfasında yer alan minyatürde dış mekân tasvirinin yapıldığı görülmektedir. Resim alanı figür dizeleri doğrultusunda yatay eksenle üç paftaya bölünmüştür. Zemin de tepelerin formu ve renklerindeki farklılık doğrultusunda bölünmüştür. Resim alanında sağdan sola doğru ilerleyen atlı ve yaya figür dizelerinin diyagonal eksenlere yerleştirilmesi ve doğa elemanlarının düzeni doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi oluşturulmuştur. Doğa pastel tonlarında renklendirilmiş ve süslemeye yer verilmemiştir.

Vezir Ferhat Paşanın şehre giriş konulu minyatürde figürlerin birçoğu atın üzerinde, ordunun bir kısmı silahlı ve diğer figürler dağın arkasında tasvir edilmiştir. Tasvir edilen resim alanında insan figürlerinin tepelerin yönüne bağlı olarak dizildiği görülmektedir. Bu bağlamda resim alanında üstünden alta doğru giderek hareketlilik oluşturulmuştur.

Resimde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. Orta boylu, orta kilolu, sakallı, sakalsız, bıyıklı, ayakta ve atın üzerinde belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasarlanmış beyaz tenli erkek figürlerin tasvir edildiği görülmektedir. Figürlerin kıyafetleri ise benzer özellikte olsalar da farklı renklerde tasarlanmıştır.

Dış mekân olarak kurgulanan minyatürde; açık küf yeşili, eflatun, mor, pembe, altın, kahverengi, mavi, turuncu, kırmızı, sarı, beyaz; figür tenlerinde krem, beyaz; atların renkleri, siyah, gri, beyaz, altın, kahverengi ve tonları kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 9b, 10a

Eserin konusu: B sayfası huzura kabul, A sayfası Vezir Sinan Paşa Padişahın yanına gelişi.

Eserin ölçüsü: 20x29 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

9b, sayfasında yer alan minyatürde huzura kabul, 10a sayfasında ise Vezir Sinan Paşa Padişahın yanına gelişi tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır

10a sayfasında yer alan minyatürde dış mekân tasvirinin yapıldığı görülmektedir. Zemin tek renk ile renklendirilmiş ve ufak taşlarla detaylandırılmıştır. Resim alanında soldan sağa doğru ilerleyen atlı ve yaya figür dizelerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi ile kompozisyonda derinlik hissi oluşturulmuştur. Resim alanına yerleştirilen figürlerin kurgusuna bakıldığı zaman üstünden alta doğru giderek artan hareketlilik olduğu dikkat çekmektedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. Orta boylu, kısa boylu, orta kilolu, sakallı, sakalsız, bıyıklı, ayakta, atın üzerinde orta yaş ve orta yaş üstü olarak belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasarlanmış beyaz tenli erkek figürlerin tasvir edildiği görülmektedir. Figürlerin kıyafetleri ise benzer özellikte olsalar da farklı renklerde tasarlanmıştır.

Dış mekân olarak tasarlanmış resim alanında; eflatun, pembe, altın, kahverengi, mavi, turuncu, yeşil, kırmızı, sarı, beyaz; figür tenlerinde krem, beyaz; atların renkleri, siyah, gri, beyaz, altın, kahverengi ve tonları kullanılmıştır.

Resim 29. 9b, 10a (TSM B.200)

B sayfasında resim alanı yatay ekseninde dört paftaya bölünmüştür. Üstteki pafta önce üç dikey kartuşa bölünmüş; sonra padişahın tahtı ve resim detayları ile bu dikey paftalar parçalanarak sütun halinde izlenmeleri önlenmiştir.

İkinci pafta dikdörtgen formda yatay bir halı üzerinde figürlerin tasvir edildiği görülmektedir. Sultanın oturduğu tahtın ön ve arka tarafına yerleştirilen figürlerin

düzeni doğrultusunda resim alanında atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Tasarlanmış olan halının süslemesinde ince işçilik ve titiz bir yaklaşımla yapıldığı görülmektedir.

Üçüncü pafta da yedi adet kemerli sütunun ve giriş kapısı ile binanın girişi cepheden tasvir edilmiştir. Dördüncü pafta üçüncü paftanın devamı niteliğinde bir bahçe olarak kurgulanmıştır. Bahçede figürlerin diyagonal eksene dizilmesi ile belirli alanda atmosfer duygusu oluşturulurken derinlik hissi de arttırılmıştır.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. Zayıf, orta yaşlı, küt sakallı tasvir edilirken diğer figürler ince uzun, orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın üstünde, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmiştir. Figürlerin kıyafetleri benzer özellikte fakat farklı renklerde tasarlanmıştır.

İç ve dış mekân olarak kurgulanan kompozisyonda; açık mor, pembe, altın, kahverengi, yeşil, mavi, turuncu, kırmızı, sarı, gri, beyaz; figür tenlerinde krem, beyaz renk kullanılmıştır.

3.2. Dış Mekân Minyatürleri

Eserin sayfası: 24b, 25a, 24b,23a

Eserin konusu: 24b, 25a, Savaş öncesi ordu yürüyüşü. 24b,23a Alay hümayun resmi, İran Seferine hazırlık.

Eserin ölçüsü: 24b, 25a 21x32 cm, 24b,23a 20x30.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

24b, 25a sayfalarında yer alan minyatürde savaş öncesi hazırlık tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

A ve B sayfalarında yer alan minyatürde dış mekân tasviri yapılmıştır. Resim alanlarının zemini, tepelerin formu ile bölünmüştür. Kompozisyonda sağdan sola doğru ilerleyen atlı ve yaya figür dizilerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi ve doğa elamanlarının düzeni doğrultusunda kompozisyonda belirli oranda derinlik oluşturulmuştur. Doğa pastel tonlarında renklendirilmiş ve yalın bir süsleme uygulanmıştır.

Ordu yürüyüşü konulu a sayfası b sayfasının devamı niteliğinde tasvirlenmiştir. Resim alanları; figür dizeleri doğrultusunda yatay eksenle üç paftaya bölünmüştür. Minyatürlerde ordunun bir kısmı silahlı ve atın üzerinde, figürlerin bir kısmı ise dağın ardında kurgulanmıştır. Sayfanın üst kısmında beş kartuş olarak ayrılan fonda yazı ve figür detayları yer almaktadır. Bu benzerlik diğer 24b ve 22a numaralı sayfalar ile benzerlik göstermektedir.

Resim 30. 24b, 25a (TSM B.200)

Resim 31. 24b, 23a (TSM B.200)

24b-25a ve 24b-23a sayfalarında kurgulanan minyatürlerde insan figürlerinin tepelerin yönüne bağlı olarak dizildiği ve bu bağlamda resim alanında üstünden alta doğru giderek hareketlilik oluşturulduğu görülmektedir.

Çift sayfada tasvir edilen minyatürde figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. Orta boylu, orta kilolu, sakallı, sakalsız, bıyıklı, ayakta ve atın üzerinde belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasarlanmış beyaz tenli erkek figürlerin tasvir edildiği görülmektedir. Padişah tasviri orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı ve bıyıklı olarak tasvir edilirken; diğer figürlerde orta yaş ve orta yaş üstü olarak tasvir edilmiştir. Figürlerin kıyafetleri ise benzer özellikte olsalar da farklı renklerde tasarlanmıştır.

Her iki sayfa için zemin renkleri; açık küf yeşili, figür kıyafetleri; eflatun, mor, pembe, altın, kahverengi, mavi, turuncu, kırmızı, sarı, beyaz; figür tenlerinde krem, beyaz; eşeğin rengi gri, atların renkleri, siyah, gri, beyaz, altın, kahverengi ve tonları kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 111b,112a

Eserin konusu: Sultan III. Murad Revan zaferinin müjdesinin alması.

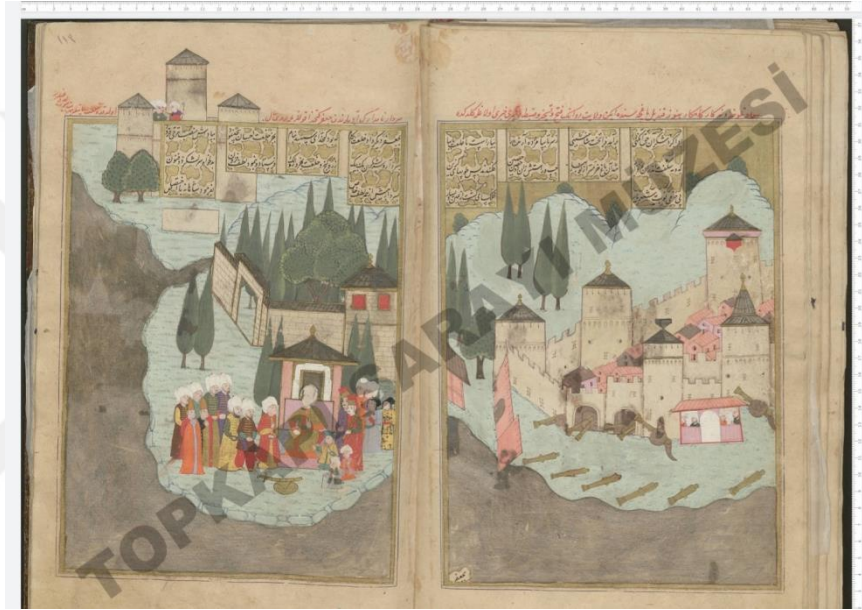
Eserin ölçüsü: 22x29 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

112a ve 111b sayfalarında Sultan III. Murad Revan zaferinin müjdesinin alması konusu tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Her iki sayfada dış mekân tasviri yapılmıştır. Resim alanında doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Zemin gökyüzü, kara alanı ve su olarak şekillendirilmiştir. Gökyüzü altın ile kara alanı açık mavi rengine, su ise gümüş ile boyanmıştır. Bu bağlamda resim alanında üstten alta doğru 3 pafta olduğu görülmektedir: Birinci pafta sağdan sola gökyüzü, yazı kartuşlarının altında ve sol kenardaki mimari elemanlar ve ağaç motifinden oluşmaktadır. İkinci pafta sağdan sola ağaçlar, mimari elemanlar, padişah III. Murad'ın oturduğu alan ve diğer figür dizileri yer almaktadır.

Üçüncü pafta ise su ve basit doğa detayları ile kurgulanmıştır. Ağaçların ve figür dizelerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi oluşturulmuştur. Resim alanının fonunda kurgulanan doğa detayları açısından incelendiğinde derinlik ve perspektif etkileri oluşturulmadan iki boyutluluğun muhafaza edildiği görülmektedir. Ağaç motiflerinin düzenleri doğrultusunda iki boyutlu fonda üçüncü boyut etkisi oluşturulmuş; selvi ve top ağaçların birbiri diyagonal ekseninde karşılayan bir düzen doğrultusunda dizilmeleriyle resim alanında atmosfer hissi yaratılmıştır.

Resim 32. 111b, 112a (TSM B.200)

Mimar, ağaç motifleriyle yüzeyde oluşturulmaya çalışılan derinlik etkilerini destekler mahiyette içe doğru belirli bir atmosfer duygusu bağlamında düzenlenmiştir. Mimari elemanlarının oluşturduğu kümeler perspektif ilişkilerine gönderme yapmaksızın mesafe hissini yansıtır şekilde alttan üste doğru dizilmiştir.

Resimde figürler genel düzeni destekler biçimde yatay paftaları tamamlamaktadır. Hiyerarşik düzenin figürlerin konumları, boyutları ve hareket özellikleri bakımından çeşitlendiği görülmektedir. Bu bağlamda figürler üç farklı kategoride tasvir edilmiştir: Padişah, sayar görevlileri ve çocuk tasvirleri.

Minyatürde figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı

figürler tasvir edilmiştir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasvir edilmiştir. Çocuk figürleri de anatomileri sabit kalma koşuluyla bu yapıya uydurulmuştur. Figürlerin kıyafetleri benzer özellikte fakat farklı renklerde tasarlanmıştır.

Her iki sayfanın zemini açık mavi rengine boyanmıştır. Figürlerin ten renklerinde krem, kıyafetleri; eflatun, yavruağzı, mor, pembe, altın, beyaz, turuncu, kırmızı, sarı, yeşil; ağaçların renginde, pastel yeşil, açık yeşil, kahverengi kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 98b, 99a

Eserin konusu: Berzem boğazı hisarına Tatar Neva beyden mektup gelişi.

Eserin ölçüsü: 20x30.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

99a ve 98b sayfalarında Berzem boğazı hisarına Tatar Neva beyden mektup gelişi tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Resim alanında doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Zemin gökyüzü, kara alanı ve su olarak şekillenmiştir. Gökyüzü altın ile kara alanı açık mavi renginde, su ise gümüş ile boyanmıştır. Resim alanında üstten alta doğru üç pafta olduğu dikkat çekmektedir. Birinci paftada sağdan sola gökyüzü, yazı kartuşlarının altında mimari elemanlar ve ağaç motifleri ile yer almaktadır. İkinci paftada sağdan sola mimari elemanları, ağaç motifleri, padişahın oturduğu alan ve diğer figür dizileri bulunmaktadır. Üçüncü pafta ise su, atlı figür ve basit doğa detayları ile kurgulanmıştır. Figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Söz konusu alanda doğa detayları açısından incelendiğinde derinlik ve perspektif etkileri oluşturulmadan iki boyutluluk muhafaza edilmiştir. Selvi ve top ağaçların birbirini diyagonal ekseninde karşılayan bir düzen doğrultusunda iki boyutlu fonda üçüncü boyut etkisi oluşturularak belirli alanda atmosfer hissi yaratılmıştır.

Resim 33. 98b, 99a (TSM B.200)

Mimari ve ağaç motiflerinin düzeni yüzeyde oluşturulmaya çalışılan derinlik etkilerini destekler niteliktedir. Bu bağlamda resim içe doğru atmosfer duygusu ile kurgulanmıştır. Mimari elemanlarının oluşturduğu kümeler kapsamında perspektif ilişkilerine gönderme yapılmadan mesafe hissi yansıtılmış ve kompozisyon elemanları alttan üste doğru dizilmiştir.

Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir. Hiyerarşik düzende figürlerin boyutları, konumları ve hareket özellikleri açısından çeşitlendiği görülmektedir. Bu bağlamda figürler Padişah, sayar görevlileri ve çocuk tasvirleri olmak üzere üç farklı kategoride tasvir edilmiştir.

Minyatürde figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler tasvir edilmiştir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasvir edilmiştir. Çocuk figürlerinin anatomileri sabit kalma koşuluyla söz konusu yapıya uydurulduğu görülmektedir. Figürlerin kıyafetleri benzer özellikte fakat farklı renklerde tasvir edilmiştir.

Her iki sayfanın zemini açık mavi rengine boyanmıştır. Figürlerin ten renklerinde krem, kıyafetleri; altın, beyaz, turuncu, kırmızı, sarı, açık mavi, yeşil ve tonları;

mimaride; eflatun, pembe, krem, kırmızı, gümüş ve altın, ağaçlarda, pastel yeşil, açık yeşil, kahverengi, atın renginde ise siyah ve kahverengi kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 115b, 116a

Eserin konusu: Sinan Paşa'nın askerleri Jaghalzade isimli ateistleri yakalamak için Nahçıvan'dan Diyarbakır'a gidişleri.

Eserin ölçüsü: 20x28 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

116a ve 115b sayfalarında Sinan Paşa'nın askerleri Jaghalzade isimli ateistleri yakalamak için Nahçıvan'dan Diyarbakır'a gidişleri tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Her iki sayfada dış mekân tasviri yapılmıştır. Resim alanlarında figür dizeleri doğrultusunda yatay eksenle dört paftaya bölünerek; doğa, figür ve mimari elemanları ile kurgulanmıştır. Zemin gökyüzü ve kara alanı olarak tasvir edilmiştir. Gökyüzü altın ile kara alanının ise açık mavi renge boyanmıştır. 116a sayfasının sağında figürler, tepe formunun üzerinde mimari yer almaktadır. Resim alanının alt tarafında ise sağdan sola doğru ilerleyen atlı, yaya, kolları kopmuş, kafaları bedenlerinden ayrılmış figür dizileri ve ağaç motifleri tasvir edilmiştir. 115b sayfasında figürler tepelerin ardında sıralı, sayfanın sağından soluna doğru ilerleyen yaya ve atlı figürler vardır. 116a sayfasının devamı niteliğinde kurgulandığı görülmektedir.

116a sayfasında sol üstte kalan mimari, figürler ve ağaç motifleri yüzeyde oluşturulmaya çalışılan derinlik etkilerini destekler niteliktedir. Bu bağlamda kurgu alttan üste doğru dizilmiş ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Resim 34. 115b, 116a (TSM B.200)

Resimde figürler genel düzeni destekler biçimdedir. Hiyerarşik düzende figürlerin boyutları, konumları ve hareket özellikleri açısından çeşitlendiği görünmektedir. Yaya, atlı, kolları başlarından ayrılmış figürler yer almaktadır. Figürler genel olarak; orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasvir edilmiştir.

Her iki sayfanın zemini açık mavi rengine boyanmıştır. Figürlerin ten renklerinde krem, kıyafetleri; altın, beyaz, turuncu, kırmızı, mor, sarı, açık mavi, yeşil ve tonları; mimaride; krem, gümüş ve altın, ağaçlarda; pastel yeşil, açık yeşil, atın renginde ise siyah, beyaz, gri, kahverengi ve tonları kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 108b, 109a

Eserin konusu: Serdar Ferhat Paşa kâfir askerleri Tokmak Paşa kalesine göndererek öldürmesi.

Eserin ölçüsü: 17x26.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

109a ve 108b sayfalarında Serdar Ferhat Paşa kâfir askerleri Tokmak Paşa kalesine göndererek öldürmesi tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Resim alanı figür ve doğa elemanlarıyla kurgulanmıştır. Fon niteliğindeki zemin gökyüzü ve kara alanı olarak tasvir edilmiştir. Gökyüzü altın ile kara alanı ise pembe renkte boyanmıştır. Resim alanı biçim olarak üstten alta doğru dört pafta şeklinde oluşmuştur. Birinci paftada sağdan sola yazı kartuşlarından oluşmuştur. İkinci pafta gökyüzü ve ağaç motifleri yer almaktadır. Üçüncü ve dördüncü paftada ise figür dizelerin düzenleri doğrultusunda sağdan sola doğru ilerleyen yaya, atlı, kolları bedenlerinden ayrılmış ve başları kopmuş figürler bulunmaktadır. Bu bağlamda figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Resim 35. 108b, 109a (TSM B.200)

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasvir edilmiştir.

Her iki sayfanın zemini açık pembe rengine boyanmıştır. Figürlerin ten renklerinde krem, kıyafetleri; altın, mor, beyaz, turuncu, kırmızı, sarı, açık mavi, yeşil ve tonları, ağaçlarda; pastel yeşil, açık yeşil, atın renginde ise siyah, beyaz, gri, kahverengi ve tonları kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 110b, 111a

Eserin konusu: Serdar Ferhat Paşa ile askerleri binanın inşaatını bitirdi ve savaştaki kâfirlerin başlarının kesilmesi.

Eserin ölçüsü: 21x36 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

111a ve 110b sayfalarında Serdar Ferhat Paşa ile askerleri binanın inşaatını bitirdi ve savaştaki kâfirlerin başlarının kesilmesi konusu tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Her iki sayfada dış mekân tasviri yapılmıştır. 111a sayfasında doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Zemin gökyüzü, kara alanı ve su olarak şekillenmiştir. Gökyüzü altın ile su gümüş renginde boyanırken resim alanının zemini, tepelerin formu ve renklerindeki farklılık doğrultusunda bölünmüştür. Bu bağlamda söz konusu alanında üç paftadan oluştuğu görülmektedir: Birinci pafta soldan sağa doğru gökyüzü, ağaç motifleri ve figür dizelerinden oluşmaktadır. İkinci pafta soldan sağa doğru figür, yazı kartuşlarının altında mimari elemanları ve ağaç motifleri ile kurgulanmıştır. Üçüncü pafta ise su ve köprü detayı ile tasarlanmıştır. Ağaçlar ve figür dizeleri diyagonal eksen üzerine yerleştirilmiştir. Bu bağlamda alanda derilik hissi oluşturulmuştur.

Resim alanının fonunda kurgulanmış olan doğa incelendiğinde iki boyutluluğun muhafaza edildiği görünmektedir. Ağaç motiflerinin düzenleri doğrultusunda iki boyutlu fonda üçüncü boyut etkisi oluşturulmuştur. Kompozisyonda ağaçların diyagonal ekseninde birbirini karşılayan bir düzen doğrultusunda dizilmeleriyle resim alanında atmosfer hissi yaratılmıştır.

Mimari, ağaç motifleriyle yüzeyde oluşturulmaya çalışılan derinlik hissini destekler biçimde düzenlenmiştir. Mimari elemanlarının oluşturduğu kümeler perspektif ilişkilerine gönderme yapmakta aynı zamanda tasvir edilen figürler ile söz konusu alanda atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Resim 36. 110b, 111a (TSM B.200)

110b sayfasında ise a sayfasında olduğu gibi doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Resim alanı figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda yatay ekseninde altı paftadan oluşmaktadır. Gökyüzü, ağaç motifleri, yazı kartuşlarının altında çadır formları, figür detayları ve ağaç motifleri yer almaktadır. Sayfanın sağ alt tarafında büyük çadırlı yapının önünde Padişahın oturduğu yer, etrafını çevreleyen saray görevlileri ve askerler tasvir edilmiştir. Bu bağlamda resimde figür, doğa ve mimari elemanlarının düzenleri doğrultusunda söz konusu alanda atmosfer hissi ve buna bağlı kalarak diyagonal eksene yerleştirilmeleri ile de derinlik oluşturulmuştur.

111a ve 110b sayfalarında figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Padişah, saray görevlileri ve asker tasvirleri ile figürler üç farklı şekilde tasvir edilmiştir. Figürler genel olarak; orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasvir edilmiştir. Kıyafetleri kendi içinde çeşitli ve farklı renkler ile tasarlanmıştır.

Her iki sayfanın zemini mor rengine boyanmıştır. Figürlerin ten renklerinde krem, kıyafetleri; kahverengi, mor, altın, beyaz, turuncu, kırmızı, sarı, yeşil ve tonları; ağaçların renginde, pastel yeşil, açık yeşil, kahverengi, mimari de ise eflatun, açık mavi, açık kahve, gümüş, altın, yavruağzı, sarı, kırmızı, turuncu, yeşil ve tonları kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 147b, 148a

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa kâfirin yüzüne kılıç vuruşu.

Eserin ölçüsü: 147b 18.5x29 cm, 148a 19x30 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

148a ve 147b sayfalarında Vezir Osman Paşa kâfirin yüzüne kılıç vuruşu tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

147b sayfasında dış mekân tasviri görünmektedir. Resim alanında zemin tepelerin formu ile bölünmüş, küf yeşili rengine boyanmıştır. Sayfanın sol kenarından dikey eksene yerleştirilen ve sayfanın sağ alt kenarına kadar devam eden figür dizisi diğer sayfaya benzer şekilde üç yatay figür dizisiyle hareketlendirilerek diğer sayfaya benzeştirilmiştir.

148a sayfasında kompozisyon doğa, insan ve hayvan figürleri ve sağ alt köşedeki deniz araçlarından oluşmaktadır. Zemin gökyüzü, kara alanı ve su olarak şekillenmiştir. Gökyüzü altın ile kara alanı eflatun rengine, su ise gümüş ile boyanmıştır.

Atlı ve yaya olarak tasvir edilen figür dizileri sağ ve sol kenarlarda dikey eksende iki pafta halinde dizilmiş, bu iki pafta ise yatay eksende figür paftasıyla bölünerek diğer örneklerle benzeştirilmiştir. Yatay paftaların etkisiyle resim alanının ortasında, resmin konusuyla ilgili hiyerarşik merkez oluşmuştur.

Genel düzen açısından yatay ve dikey eksenlerde belirgin figür düzeni doğrultusunda resim alanında belirli bir oranda mesafe hissi oluşturulmuş, iç düzendeki diyagonal hareketlerle bu etki artırılarak atmosfer duygusu yaratılmıştır. 148b sayfasının devamı niteliğinde kurgulanmış ve kurgu olarak benzerlik göstermiş olsa da zemin renklerindeki farklılıklar dikkat çekmektedir.

Resim 37. 147b, 148a (TSM B.200)

Her iki resimde figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın altında ve üstünde sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız belirli bir kalıbın çoğaltılmasıyla tasvir edilmiştir. Kavuk ve kıyafet detayları açısından, çift sayfada kurgulanan resim alanında figürlerin kendi içinde çeşitlendiği dikkat çekmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem, kıyafetleri; altın, beyaz, turuncu, mor, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; mimaride; kırmızı, beyaz, turuncu, mor ve altın, ağaç, pastel yeşil, açık yeşil, atların renginde ise beyaz, siyah, kahverengi, gri ve tonları kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 125a

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa ve Quli Han'ın savaşıması.

Eserin ölçüsü: 17.5x26 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

125a sayfasında Vezir Osman Paşa ve Quli Han'ın savaşıması tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Dış mekân tasviri yapılan kompozisyon doğa, insan ve hayvan figürlerinden oluşmaktadır. Zemin gökyüzü, kara alanı ve su olarak şekillenmiştir. Gökyüzü altın ile su ise gümüş; Resim alanında zemin tepelerin formu ile bölünmüş, açık mavi, lila ve kahverengi ile boyanmıştır.

Resim alanının üst kısmında yazı kartuşları ile doldurulan gökyüzü tepeler ve ağaç motifleri ile bütünleştirilmiştir. Tepelerin alt tarafında bir vadi tasvir edilmiş; vadi içinde ve iki yakasında savaş halinde üç grup figür tasvir edilmiştir. Ön planda V şeklinde kurgulanmış tepelerin arka plandaki yüzeyde derinlik etkisi oluşturması ve figür dizilerinin bu yapıyı desteklemesinden dolayı resim alanında atmosfer hissi oluşmuş ve böylece kompozisyonun hareketliliği artırılmıştır.

Resim 38. 125a (TSM B.200)

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın altında ve üstünde sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön plan sıra ve birçoğunun gövdeleri görünmemektedir. Orta kısımda yer alan figürler diğerlerine göre daha hareketlidir. Figürlerin yüz hatları; yuvarlaktır. Kıyafet, kavuk ve boyutları açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edildiği görülmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem, kıyafetleri; altın, gümüş, eflatun, beyaz, turuncu, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç, pastel yeşil, açık yeşil, atların renginde ise beyaz, siyah, kahverengi, gri ve tonları, develerde kahverengi kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 129b

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa, kızılbaşlar ve askerlerinin Bağdat'da savaşı.

Eserin ölçüsü: 18.5x30 cm

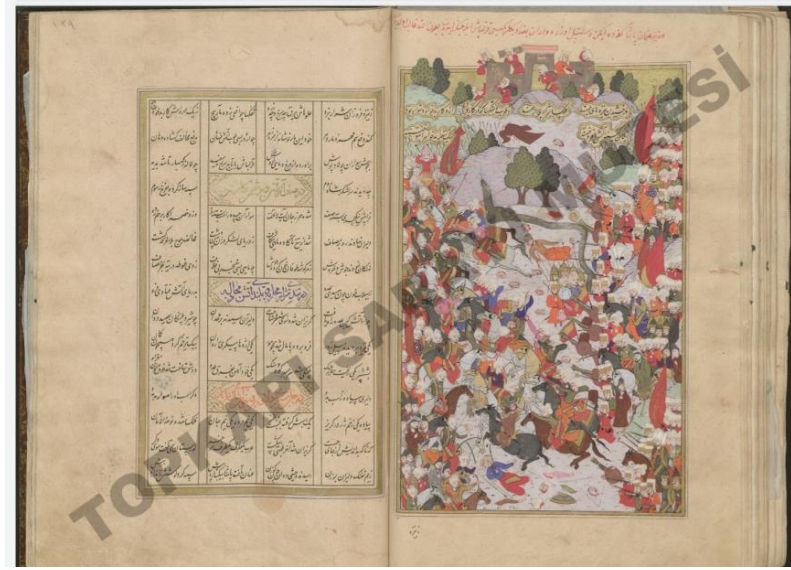
Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

129b sayfasında Vezir Osman Paşa, kızılbaşlar ve askerlerinin Bağdat'da savaşı tasvir edilmiştir. Resim tek sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Kompozisyon doğa, insan, hayvan figürleri ve mimariden oluşmaktadır. Zemin gökyüzü, kara alanı ve su olarak şekillenmiştir. Gökyüzü altın ile su gümüş renginde boyanmış, kara alanında zemin tepelerin formu ile bölünerek lila, açık küf yeşiline boyanmıştır.

Resim alanında tepelerin alt tarafında bir vadi tasvir edilmiştir. Vadi içinde ve iki yakasında savaş halinde iki grup figür tasvirleri, sayfanın sol alt köşesinden sağ üst köşesine doğru, sağ alt köşeden sol üst köşeye doğru diyagonal biçimde tasarlanmıştır. Yaya ve atlı olarak tasvir edilen figürler ön planda V şeklinde kurgulanmıştır.

Kompozisyonda ön plandaki figürlerin arka planındaki yüzeyde ve tepelerin üzerinde yer alan; mimari, figür ve ağaç motifleri genel düzeni destekler biçimdedir. Figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Bu bağlamda V şeklinde kurgulanan resim 125a sayfasıyla benzerlik taşımaktadır.

Resim 39. 129b (TSM B.200)

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın altında, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı ve dağınıktır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bazı figürlerin başları gövdelerinden ayrıdır. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem, kıyafetleri; altın, gümüş, eflatun, beyaz, pembe, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç, pastel yeşil, açık yeşil, atların renginde ise beyaz, siyah, kahverengi, gri ve tonlarına boyanmıştır.

Eserin sayfası: 106b, 107a

Eserin konusu: Serdar Ferhat Paşa kalenin yapımını bitirdi ve Revan Paşa'nın oğlu kalede bir muhafız tarafından tutuklandı. Tokmak Paşa ile serbest kalması için konuşması.

Eserin ölçüsü: 18.5x29.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

107a ve 106b sayfalarında Serdar Ferhat Paşa kalenin yapımını bitirdi ve Revan Paşa'nın oğlu kalede bir muhafız tarafından tutuklandı. Tokmak Paşa ile serbest kalması için konuşması konusu tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Her iki sayfada dış mekân tasviri yapılmıştır. Her iki resim alanlarında zemin tepelerin formu ile bölünmüş, basit doğa detayları ile tasarlanmıştır.

107a sayfasında doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Zemin gökyüzü, kara alanı su olarak şekillenmektedir. Gökyüzü altın ile su gümüş, zemin ise eflatun rengine boyanmıştır. Söz konusu alanda doğa elemanları ve figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda yatay eksenle dört paftaya bölünüştür. Üstten alta doğru figür, ağaç motifleri, su, yazı detayları ve mimariden oluşmaktadır. Ağaçlar diyagonal eksene yerleştirilmiştir. Bu bağlamda alanda derinlik hissi oluşturulmuştur.

Mimari elemanlarının oluşturduğu kümeler iki boyutlu olarak tasarlanmıştır. İkinci paftada ise birinci paftadaki mimariye kıyasla daha büyük inşa edilmiştir. Tasvir edilen kalenin inşaatını yapan figür detayları resim alanında yer almaktadır. Kalenin önündeki köprü ve altından geçen su detayı ile tasarlanan resimde iki boyutluluk muhafaza edilmiştir.

Resim 40. 106b, 107a (TSM B.200)

106b sayfasında orta merkezde çadır formu büyük bir şekilde tasarlanmış, çadır girişindeki halı üzerinde padişah ve vezir küp formundaki nesnede oturur şekilde tasvir edilmiştir. Hemen altında bulunan askerlere ve çalışanlara altın veren figürlerde farklı renkte halının üzerinde oturmaktadırlar. Halı cepheden tasvir edilmiş, ince işçilik ve titiz bir şekilde tasarlanmıştır. Çadırın önünde yan yana, sıralı olarak yerleşen figürler ile oluşturulan alanda hareketlilik dikkat çekmektedir. Attan üste doğru şekillenen kompozisyonda üst kısımlarında diyagonal olarak yerleşen çadır formları ve ağaç motifleri de yer almaktadır.

Resim alanında figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın altında, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyısız olarak kurgulanmıştır. Sıralı, dağınık olarak yerleştirilen figürlerin yüzleri yuvarlak, sakalları küttür. Oturan, ayakta ve hareketli figürlerin kıyafet ve kavuklarında farklılık görülmekte bu sebeple belirli bir kalıbın oluşmasıyla tasvir edilmiştir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, gümüş, mor, beyaz, turuncu, kırmızı, sarı, açık mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil ve kahverengi kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 119a

Eserin konusu: Sülale Yakup Bey'in şehit olması.

Eserin ölçüsü: 18.5x27 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

119a sayfasında Sülale Yakup Bey'in şehit olması tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Dış mekân tasviri yapılan kompozisyon doğa, insan ve hayvan figürlerinden oluşmaktadır. Zemin gökyüzü ve kara alanı olarak şekillenmiştir. Gökyüzü altın ile boyanmıştır. Resim alanının zemini tepelerin formu ile bölünmüş, söz konusu alanlar açık mavi, kavuniçi ve kahverengi ile boyanmıştır. Figür dizeleri doğrultusunda yatay esende üç paftaya bölünmüştür. Birinci pafta gökyüzü ve yazı detayları ile tasarlanmıştır. İkinci pafta tepe formları, ağaç motifleri, atlı figürlerden oluşmaktadır. Diyagonal eksene yerleştirilen figür dizeleri ile resim alanında belirli orada derinlik oluşturulmuştur. Üçüncü paftada ise figür dizeleri ve bitki örtüsü ile detaylandırılmıştır. Figürlerin kolları bacakları birbirinden ayrılmış biçimde tasvir edilmiştir.

Resim 41. 119a (TSM B.200)

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boyludur. Genel olarak sakallı, sakalsız, bıyıklı ve bıyiksız, yüzleri yuvarlak, sakalları da küttür. Birçoğunda kafaları vücutlarına göre daha büyük tasvir edilmiştir. Kolları, bacakları, kafaları vücutlarından ayrılan figürlerde yer almaktadır. Kıyafet ve kavuk detaylarında farklılıklar dikkat çekmektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla oluşmuştur.

Resim alanında figürler beyaz tenlidir. Kıyafetleri, yeşil, mavi, turuncu, kırmızı, gümüş ve altın, atların renginde; siyah, beyaz, kahverengi ve tonları, ağaçlar ise kahverengi, yeşil ve tonlarına boyanmıştır.

Eserin sayfası: 127b, 128a

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa İmam Quli Hanı mağlup etti ve kaçırmaması.

Eserin ölçüsü: 20.5x29.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

127b, 128a sayfalarında Vezir Osman Paşa İmam Quli Hanı mağlup etti ve kaçırmaması konusu tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Her iki sayfada dış mekân tasviri yapılmıştır. Resim alanlarında doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Zemin tepelerin formu ile bölünmüş, açık pembe ve küf yeşiline boyanmıştır. Doğa elemanlarının ve figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda diyagonal eksende dört pafta şeklinde kurgulanmıştır. B sayfasının sol alt kenarından başlayan figür dizeleri dikdörtgen formu kompozisyonun sol üst kenarına doğru diyagonal olarak ve dikey şeklinde yerleştirilmiştir. Sayfanın üst kısmında yer alan ağaç, çadır, tepe formları ve yazı detayları ile kurgulanan resim alanında, diğer sayfa ile karşılıklı kapatıldığında birbirine benzer nitelikte ve devamı şeklinde tasarlandığı görülmektedir. Savaş sahnesinin tasvir edildiği her ki alanda da figür ağırlıklıdır. Kafaları, kollarından ayrılmış, yaya ve atlı figür dizeleri ile kompozisyonda hareketlilik oluşmuştur.

Resim 42. 127b, 128a (TSM B.200)

Genel düzen açısından yatay ve dikey eksenlerde belirgin figür düzeni doğrultusunda resim alanında belirli bir oranda mesafe hissi oluşturulmuş, iç düzendeki diyagonal hareketlerle bu etki artırılarak atmosfer duygusu yaratılmıştır. Kompozisyonda figürlerin arka planındaki yüzeyde tepelerin üzerinde ağaç motifleri, figür ve mimari genel düzeni destekler biçimdedir. Kompozisyonlarda yer alan halı detayları ise ince işçilik ve titizlikle tasarlanmıştır.

Minyatürlerde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı ve dağınıktır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bazı figürlerin başları gövdelerinden ayrıdır. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, gümüş, eflatun, beyaz, pembe, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil, atların renginde ise beyaz, siyah, kahverengi, gri ve tonları, ağaçların renlerinde ise koyu yeşil kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 149a

Eserin konusu: Padişaha haber gelmesi.

Eserin ölçüsü: 19x26 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

149a sayfasında yer alan minyatürde padişaha haber gelmesi tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır.

Resimde genel kurgu yatay, dikey ve diyagonal eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Resim alanı yatay eksenle dört paftaya bölünmüştür. Gökyüzü altın rengine boyanmış, yazı kartuşları ile detaylandırılmıştır. Birinci pafta da yatay eksenle dikey olarak yerleştirilen ağaç motifleri ve mimari yer almaktadır. İkinci pafta ağaç motifleri, küçük bitki örtüleriyle süslenmiştir. Üçüncü paftada küf yeşili rengine boyanmış yatay zemin üzerine dikey olarak üç sütun ve üç yatay eksen halinde tasarlanan mimari görülmektedir. Padişah merkezde oturarak sağ ve sol tarafta yer alan halı üzerinde ve mimari dışında diğer figürlerden büyük tasvir edilmiştir. Halı ince işçilik ve titizlikle tasarlanmıştır. Dördüncü ve son pafta ise yatay olarak kurgulanmış olan su yer almaktadır. Su gümüş rengine boyanmış ufak taşlarla detaylandırılmıştır.

Resim 43. 149a (TSM B.200)

Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzeyde, doğa elemanları insan figürleri ile kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda belirli bir oranda atmosfer duygusu olduğu ve bu bağlamda mekânın derinlik ilgilerine yönelik bir hissin kurgulandığı görülmektedir.

Genel olarak bu kurguda diğer resimlerden farklı olarak ağaç motiflerinde çeşitliliğe yer verilmiştir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın altında, sakallı, sakalsız, olarak kurgulanmıştır. Çocuk figürü diğerlerinden daha küçük tasvir edilmiştir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Boyut olarak büyük olarak tasvir edilen padişahın kıyafeti çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, pembe, turuncu, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengine boyanmıştır.

Eserin sayfası: 106a

Eserin konusu: Osman Paşa Cafer Serdar kızılbaşa hediyeler vermesi.

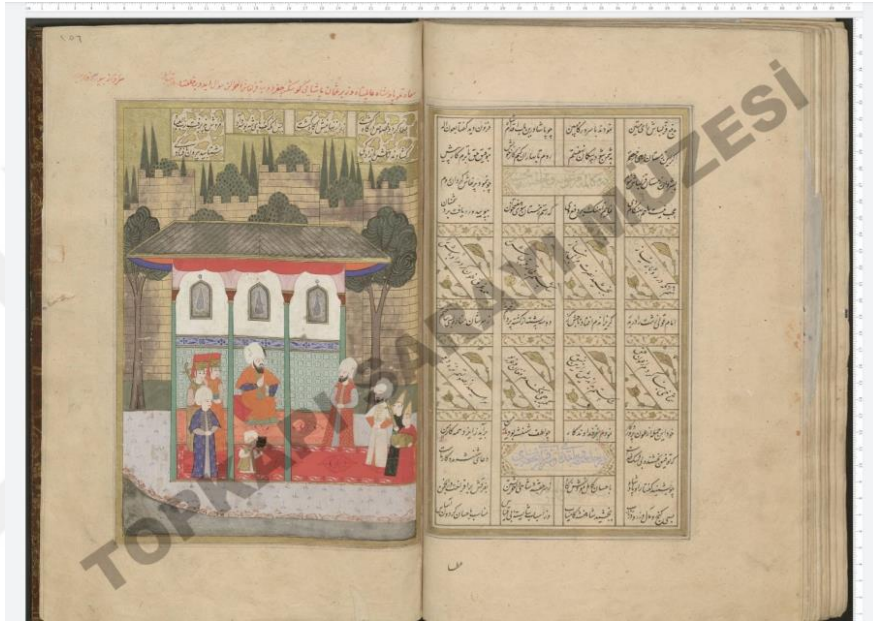
Eserin ölçüsü: 19.5x27 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

106a sayfasında yer alan minyatürde Osman Paşa Cafer Serdar kızıl başa hediyeler vermesi tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır.

Resimde genel kurgu yatay, dikey ve diyagonal eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Resim alanı yatay eksende dört paftaya bölünmüştür. Gökyüzü altın rengine boyanmış, yazı kartuşları ile detaylandırılmıştır. Birinci pafta da yatay eksende dikey olarak yerleştirilen ağaç motifleri ve mimari yer almaktadır. İkinci pafta da yatay eksende dikey olarak ağaç motifleri yerleştirilmiştir.

Üçüncü paftada açık lila rengine boyanmış yatay zemin üzerine dikey olarak üç sütun ve dört yatay eksen halinde tasarlanan mimari görülmektedir. Padişah merkezde oturarak sağ ve sol tarafta yer alan halı üzerinde ve mimari dışında diğer figürlerden büyük tasvir edilmiştir. Padişahın üzerinde bulunduğu halı ve mimarinin dışına kadar uzanan halı ince işçilik ve titizlikle tasarlanmıştır. Dördüncü ve son pafta ise yatay olarak kurgulanmış olan su yer almaktadır. Su gümüş rengine boyanmış ufak taşlarla detaylandırılmıştır.

Resim 44. 106a (TSM B.200)

Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzeyde, doğa elemanları insan figürleri ile kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda belirli bir oranda atmosfer duygusu oluştuğu ve bu bağlamda mekânın derinlik ilgilerine yönelik bir hissin kurgulandığı görülmektedir.

Genel olarak bu kurguda diğer resimlerden farklı olarak ağaç motiflerinde çeşitliliğe yer verilmiştir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın altında, sakallı, sakalsız, olarak kurgulanmıştır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Çocuk figürü diğer figürlerden daha küçük tasvir edilmiştir. Kıyafetleri

tek katlı ve çift katlıdır. Boyut olarak büyük olarak tasvir edilen padişahın kıyafeti çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, pembe, turuncu, siyah kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengine boyanmıştır.

Eserin sayfası: 146a

Eserin konusu: Merhum Sultan annenin naşı Topkapı Sarayına nakil edilmesi.

Eserin ölçüsü: 19x29 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

146 a sayfasında yer alan minyatürde merhum Sultan annenin naşı Topkapı Sarayına nakil edilmesi tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır.

Resimde genel kurgu yatay, dikey ve diyagonal eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Resim alanı yatay ekseninde dört paftaya bölünmüştür. Birinci pafta gökyüzü, yazı kartuşları, mimari ve figürler yer almaktadır. Üçüncü pafta zemin açık mavi rengine boyanmış, ağaç detayları ve figür dizeleri yatay ekseninde dikey olarak tasvirlenmiştir. Üçüncü paftada yatay ekseninde duvar, orta merkezde kemerli giriş yer almaktadır. Dördüncü paftada ise figürler yan yana, arkalı önlü ve sıralı şekilde diyagonal eksene yerleştirildiği görülmektedir.

Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzeyde, doğa elemanları insan figürleri ile kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda belirli bir oranda atmosfer duygusu olduğu ve bu bağlamda mekânın derinlik ilgilerine yönelik bir hissin kurgulandığı görülmektedir.

Resim 45. 146a (TSM B.200)

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın üzerinde, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, pembe, turuncu, mor, gri, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil, at açık kahverengi, beyaz ve siyah tonlarına boyanmıştır.

Eserin sayfası: 150a

Eserin konusu: Serdar Ferhat Paşa adına Hüseyin Ağa için savaş öncesi alıştırma yapılması.

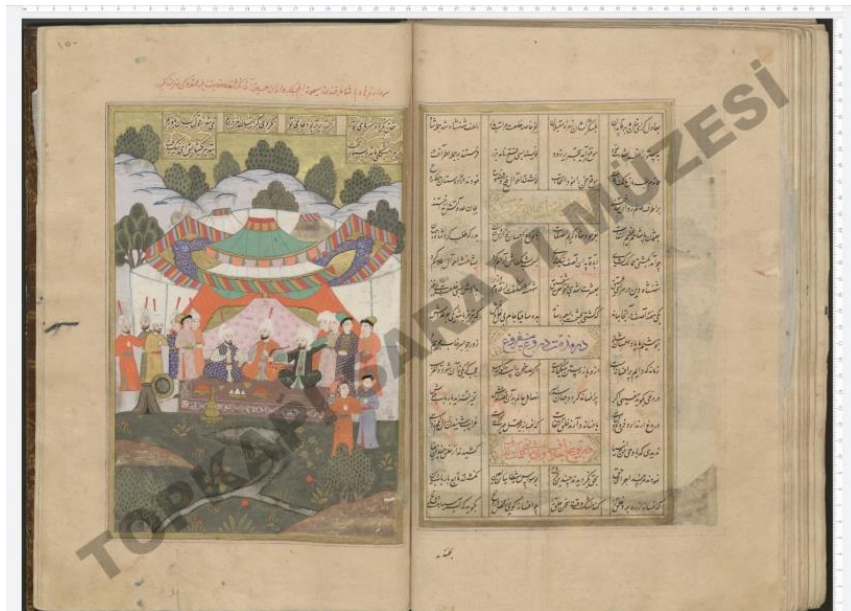
Eserin ölçüsü: 19x26 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

150 a sayfasında yer alan minyatürde Serdar Ferhat Paşa adına Hüseyin Ağa için savaş öncesi alıştırma yapılması tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır.

Resimde genel kurgu yatay, dikey ve diyagonal eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Resim alanı yatay eksenle üç paftaya bölünmüştür. Birinci pafta gökyüzü, yazı kartuşları ve ağaç motifleri yer almaktadır.

İkinci paftada dağlar tepelerin formu ile bölünmüş açık mavi rengine boyanmış; yatay, dikey kartuşlarla Mimaride çadır görüntüsü verilmiştir. Çadırın önünde dikdörtgen biçimde halı formu ve üzerinde Ferhat paşa oturmakta, ok atan figür dikkat çekmektedir. Halının bir kısmının üzerin görüldüğü ve dışında tasarlanan figürler ayakta tasvir edilmiştir. Halı üzerindeki süslemeler ince işçilikle tasarlanmıştır. Üçüncü pafta da ise küçük tepeciklerin, ağaç motiflerinin, su detaylarının bulunduğu doğa elemanları ile kompozisyonun kurgulandığı görülmektedir.

Resim 46. 150a (TSM B.200)

Genel olarak yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzeyde, mimari, figür dizeleri ve doğa elemanları ile kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda belirli bir oranda atmosfer duygusu oluştuğu ve bu bağlamda mekânın derinlik ilgilerine yönelik bir hissin kurgulandığı görülmektedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın altında, sakallı, sakalsız, olarak kurgulanmıştır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, pembe, turuncu, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil ve tonlarına boyanmıştır.

Eserin sayfası: 118b

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa demir kılış hediye etmesi.

Eserin ölçüsü: 18x26.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

118b sayfasında yer alan minyatürde Vezir Osman Paşa demir kılış hediye etmesi tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır.

Resimde dış mekânda tasviri yapılmıştır. Gökyüzü altın rengine boyanmış dikey yazı kartuşlarıyla detaylandırılmıştır. Figür dizelerinin diyagonal eksene yatay yerleştirilmesi ile dört paftaya bölünmüştür. Resim alanının zemini, tepelerin formu ve renklerdeki farklılık doğrultusunda bölünmüştür. Tepeciklerin arkasında ve önünde yer alan figür dizeleri diyagonal eksende yan yana ve sıralı şekildedir. Kompozisyonun altı tarafında yer alan yatay eksende bitki örtüleri ağaç motifleri, figür dizeleri ve su ile detaylandırılmıştır. Su gümüş rengine boyanmıştır.

Resim 47. 118b (TSM B.200)

Ağaç motifleri, figür dizeleri ile yüzeyde oluşturulmaya çalışılan derinlik hissini destekler biçimde düzenlenmiştir. Figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı ve dağınıktır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, gümüş, eflatun, beyaz, pembe, turuncu, siyah, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil, atların renginde ise beyaz, siyah, kahverengi, gri ve tonları kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 121b

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa muhakeme edip İmam Quli Han ile savaş için bir arada.

Eserin ölçüsü: 26x18 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

121b sayfasında yer alan minyatürde Vezir Osman Paşa muhakeme edip İmam Quli Han ile savaş için bir arada konusu tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır.

Resimde dış mekânda tasviri yapılmıştır. Doğa elemanları, figür ve mimariye yer verilmiştir. Gökyüzü altın rengine boyanmış ağaç motifi ve dikey yazı kartuşlarıyla detaylandırılmıştır. Figür dizelerinin yatay eksene yerleştirilmesi doğrultusunda dört paftaya bölünmüştür. Resim alanının zemini, tepelerin formu ile bölünmüştür. Zemin açık mavi rengine boyanmıştır. Orta merkezde bulunan mimari yuvarlak çadır bez ile çevreli ve küme şeklindedir. Çadırın önünde yatay ve dikdörtgen formda halı yer almaktadır. Halının üzerinde oturan ve dikey ekseninde bulunan figür dizeleri vardır. Halının dışına oturan ve ayakta, yuvarlak şekilde yerleştirilen figür dizeleri dikkat çekmektedir.

Resim 48. 121b (TSM B.200)

Figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı ve dağınıktır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, gümüş, eflatun, beyaz, pembe, turuncu, siyah, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengi kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 129a

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa Azerbaycan- İran Kalesinde zafer kazanması.

Eserin ölçüsü: 21.5x32.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

129a sayfalarında Vezir Osman Paşa Azerbaycan- İran Kalesinde zafer kazanması tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Resim alanında doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Zemin, kara alanı ve su olarak şekillenmiştir. Kara alanı açık küf yeşili renginde, su ise gümüş ile boyanmıştır. Resmin üst kısmında mimari elemanları, tepe, figür kafaları, ağaç motifleri ve yazı kartuşları yer almaktadır. Dikdörtgen form içinden kurgulanan alandan dışarı taşan tasarım dikkat çekmektedir. Mimari elemanlarının oluşturduğu kümeler, onun atında figür dizeleri, ağaç motifleri ve su tasvir edilmiştir. Kompozisyonun sol üstten alta doğru inen gümüş rengine boyanan su ve ufak taşlarla detaylandırılmıştır. Sol altta diğer mimaride çadır, dikdörtgen formlu halının üzerinde tasarlanmış, padişah, yanında vezir otururken, saray çalışanları ve diğer figür dizeleri ayakta tasvir edilmiştir. Figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Söz konusu alanda doğa detayları açısından

incelendiğinde derinlik ve perspektif etkileri oluşturulmadan iki boyutluluk muhafaza edilmiştir.

Resim 49. 129a (TSM B.200)

Mimari ve ağaç motiflerinin düzeni yüzeyde oluşturulmaya çalışılan derinlik etkilerini destekler niteliktedir. Bu bağlamda resim içe doğru atmosfer duygusu ile kurgulanmıştır. Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı ve dağıktır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengi kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 154b

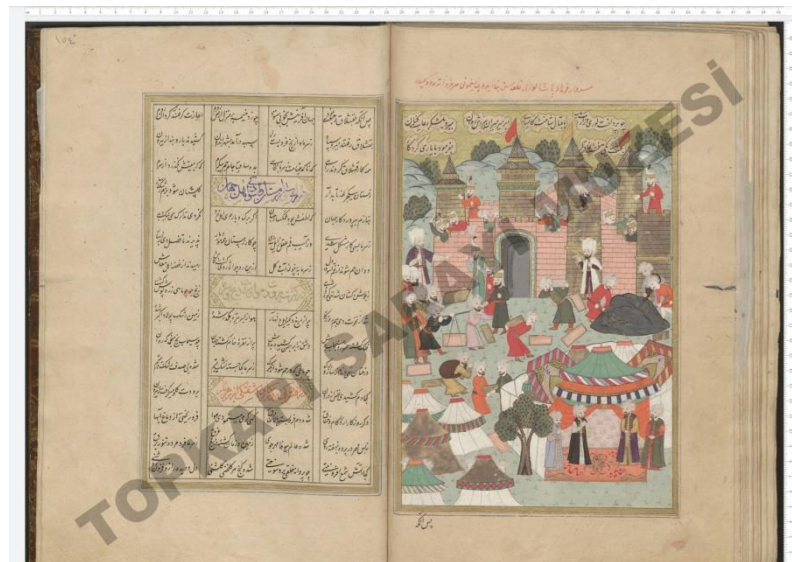
Eserin konusu: Serdar Ferhat Paşa Lori Rumi kalesinin inşası.

Eserin ölçüsü: 18x28 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

154b sayfalarında Serdar Ferhat Paşa Lori Rumi kalesinin inşası tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Resim alanında doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Gökyüzü altın rengine boyanmış ağaç motifi ve yazı ile detaylandırılmıştır. Figür dizelerinin ve doğa elemanlarının yatay eksene yerleştirilmesi doğrultusunda dört paftaya bölünmüştür. Resim alanının zemini, tepelerin formu ile bölünmüştür. Zemin açık küf yeşiline rengine boyanmıştır. Tepelerin altında yer alan mimari yatay düzlemde dikey yerleştirilen kale formundadır. Kalenin girişi kemerli, dört büyük dikey kule ve figür dizeleri ile tasarlanmıştır. Resim alanının sağ alt tarafında yuvarlak çadır bez ile çevreli ve küme şeklindedir. Çadırın önünde yatay ve dikdörtgen formda halı ve üzerindeki figürler ayakta tasvir edilmiştir. Yanında yer alan küçük çadır formları diyagonal olarak yerleştirilmiştir.

Resim 50. 154b (TSM B.200)

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonunda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Söz konusu alanda doğa detayları açısından incelendiğinde derinlik

ve perspektif etkileri oluşturulmadan iki boyutluluk muhafaza edilmiştir. Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengi kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 152a

Eserin konusu: Serdar Ferhat Paşa Tumanus şehrinde bir kale inşa etmesi.

Eserin ölçüsü: 19.5x27 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

152a sayfalarında Serdar Ferhat Paşa Tumanus şehrinde bir kale inşa etmesi tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Resim alanında doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Gökyüzü altın rengine boyanmış ağaç motifi ve yazı ile detaylandırılmıştır. Figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda yatay eksenle dört paftaya bölünmüştür. Resim alanının zemini, tepelerin formu ile bölünmüştür. Tepeler açık mavi, zemin küf yeşili rengine boyanmıştır. Tepelerin arasında figür dizeleri ve sayfanın sol kısmında mimari yapı yer almaktadır. Hareketli figür dizeleri ve sol alt köşede yuvarlak çadır bez ile çevreli ve küme şeklindedir. Yanında yer alan küçük çadır formları diyagonal olarak yerleştirilmiştir.

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu

oluşturulmuştur. Söz konusu alanda doğa detayları açısından incelendiğinde derinlik ve perspektif etkileri oluşturulmadan iki boyutluluk muhafaza edilmiştir. Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Resim 51. 152a (TSM B.200)

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengi kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 158a

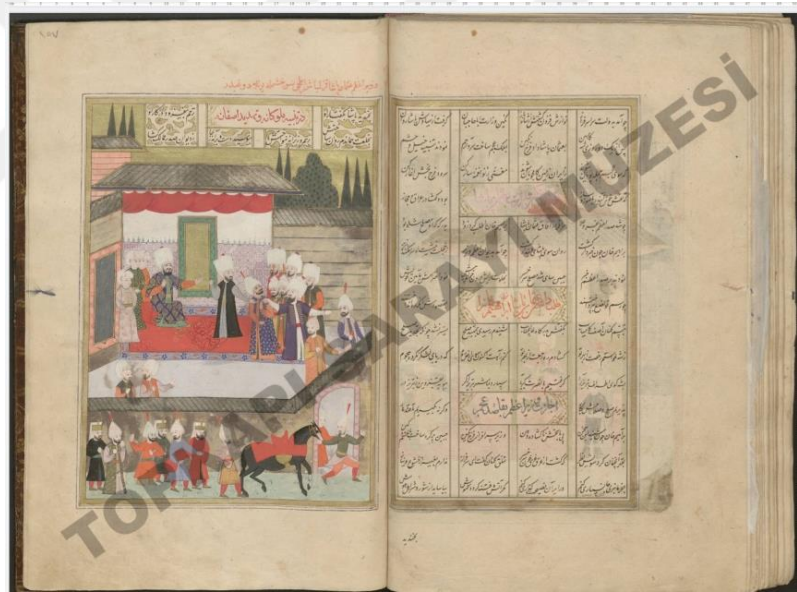
Eserin konusu: Vezir Osman Paşa kızılbaşlara hediyeler vermesi.

Eserin ölçüsü: 19x26.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

158 a sayfalarında Vezir Osman Paşa Kızılbaşlara hediyeler vermesi tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Kompozisyonda doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Resim alanı yukarıdan aşağıya üç paftaya bölünmüştür. Birinci paftada gökyüzü top, selvi ağaçları ve yazı kartuşlarına yer verilmiştir. Gökyüzü altın rengine boyanmıştır. İkinci paftada mimarinin içi üç yatay kartuşa bölünerek, pencere ve halı ile detaylandırılmış; sol tarafında dikey kartuşla mimarinin bir küme içerisinde tasvir edilerek üçüncü paftayla bağlanması ile kemerli kapı girişi tasarlanmıştır. Halının üzerinde padişah oturarak tasvir edilirken diğer figürler ayakta tasvir edilmiştir.

Resim 52. 158a (TSM B.200)

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Söz konusu alanda doğa detayları ve mimari açılarından incelendiğinde derinlik ve perspektif etkileri oluşturulmadan iki boyutluluk muhafaza edilmiştir. Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil, atın renginde; siyah, beyaz ve altın kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 122a

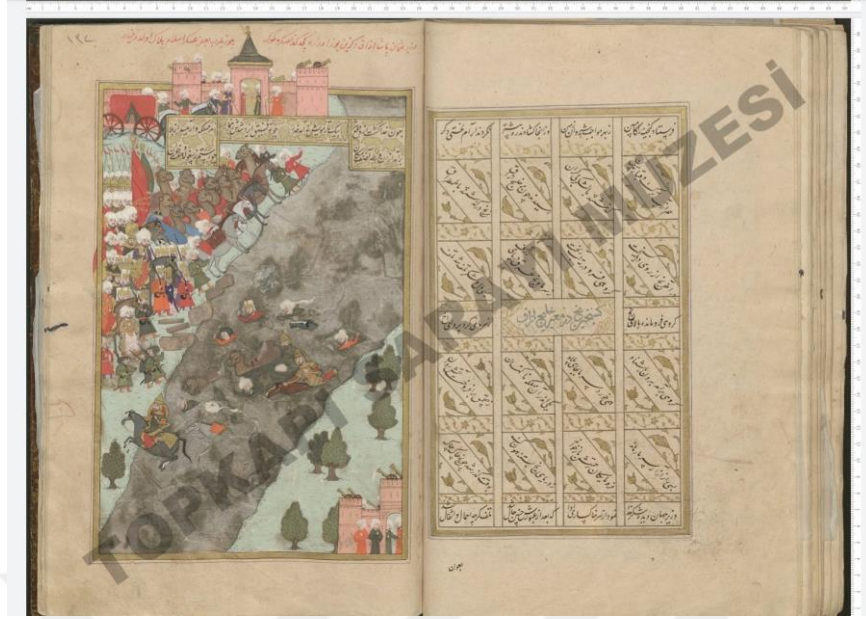
Eserin konusu: Vezir Osman Paşa ve askerleri suyun üzerinden geçmesi.

Eserin ölçüsü: 19.5x29 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

122a sayfasında yer alan minyatürde Vezir Osman Paşa ve askerleri suyun üzerinden geçmesi tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır.

Resimde dış mekânda tasviri yapılmıştır. Doğa elemanları, figür ve mimariye yer verilmiştir. Figür dizeleri ve doğa elemanlarının düzenleri doğrultusunda yatay eksenle dört paftaya bölünmüştür. Zemin kara alanı ve su olarak şekillenmiştir. Zemin açık küf yeşiline, su gümüş rengine boyanmıştır. Resim alanının üst kısmında yatay düzlem üzerine dikey yerleştirilen kartuşlarla mimari tasarımı yapılmış ve kompozisyon dikdörtgen form içerisinde olup mimari ile bu alanın dışına çıkmıştır. Mimarinin bulunduğu alanda figür dizeleri ve altında yer alan yazı kartuşları görülmektedir. Resim alanının orta merkezinde su diyagonal olarak kurgulanmıştır. Suyun içerisinde yüzen ve atlı, sol kıyısında yer alan figür dizeleri diyagonal eksenle yan yana ve sıralı olarak yazı kartuşlarına kadar kurgulanmıştır. Suyun sağ kıyı kısmında ağaç motifleri ve küçük kaleden oluşan mimari ile detaylandırılmıştır.

Resim 53. 122a (TSM B.200)

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil, atların renklerinde siyah, beyaz, kahverengi, gri; devlerin renklerinde kahverengi kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 89a

Eserin konusu: Kale tamiri.

Eserin ölçüsü: 20x29.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

89 a sayfalarında kale tamiri tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Dış mekân tasvir edilmiş, doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Resim alanının zemini, tepelerin formu ve su ile bölünmüştür. Zemin açık küf yeşiline, su ise gümüş rengine boyanmıştır. Üst kısımda yazı kartuşlarının sol altında mimari kaleler, figürler dikey ve diyagonal eksenle kurgulanmıştır. Kompozisyonun alt tarafında suyun üzerinde tasarlanan gemi yatay düzlemde iken figür ve bayrakların dikey eksene yerleştirilmesiyle resim alanında atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Resim 54. 89a (TSM B.200)

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi dikkat çekmektedir. Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Figürler sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri çift katlıdır. Kavuklarda

boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 121b

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa kaz askerler ve korumalar ile savaşta mahsur kalmaları.

Eserin ölçüsü: 21.5x30.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

121b sayfalarında Vezir Osman Paşa kaz askerle ve korumalar ile savaşta mahsur kalmaları tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

121 b sayfasında dış mekân tasviri yapılmış; doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Resim alanı figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda dört paftadan oluşmaktadır. Birinci paftanın üst tarafında yazı kartuşları, suyun üzerinde kayık ve figür dizeleri ile tasarlanmıştır. Diğer paftalarda savaş sahnesinde figürler dağınık, diyagonal eksendedir. Sol üst kısımda surların, ağaç motiflerinin ve figür dizelerinin dikey biçimde yerleştirilmiş söz konusu yatay etki azaltılmıştır.

Figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Resim 55. 121b (TSM B.200)

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Kolları, bacakları ve kafaları bedenlerinde ayrılmış figürlerde vardır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil, atların rengi siyah, kahverengi, beyaz ve gri; develerin renginde kahverengi kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 126b

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa Kürdistan'a vali olarak atanması.

Eserin ölçüsü: 20x30 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

126 b sayfalarında Vezir Osman Paşa Kürdistan'a vali olarak atanması konusu tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

B sayfasında dış mekân tasviri yapılmış; genel kurgu yatay ve dikey eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Resim alanında doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda yatay eksende beş paftaya bölünmüştür. Zemin gökyüzü, kara alanı ve su olarak şekillenmiş ve tasvir edilmiştir. Söz konusu resimde gökyüzü altın ile kara alanı açık küf yeşili ve lila renginde, su ise gümüş ile boyanmıştır. Zemin tepelerin formu, renkleriyle ve yol detayıyla birbirinden ayrılmıştır. Kompozisyonun üst kısmında kale içinde kümeler halinde mimari ve üzerinde yazı ile detaylandırılmıştır. Ağaçların, küçük evlerin ve figürlerin diyagonal eksende yerleştirilmesiyle derinlik etkisi oluşturulmuştur. Resmin alt kısmında tasarlanan su iki küçük köprü; sağ kısımda yaya, top tutan, atlı insan figür topluluğu dikey eksene yerleştirilmiştir.

Resim 56. 126b (TSM B.200)

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta, kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın üzerinde, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir.

Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil, atların renklerinde siyah, kahverengi, beyaz; eşek ise gri rengine boyanmıştır.

Eserin sayfası: 127a

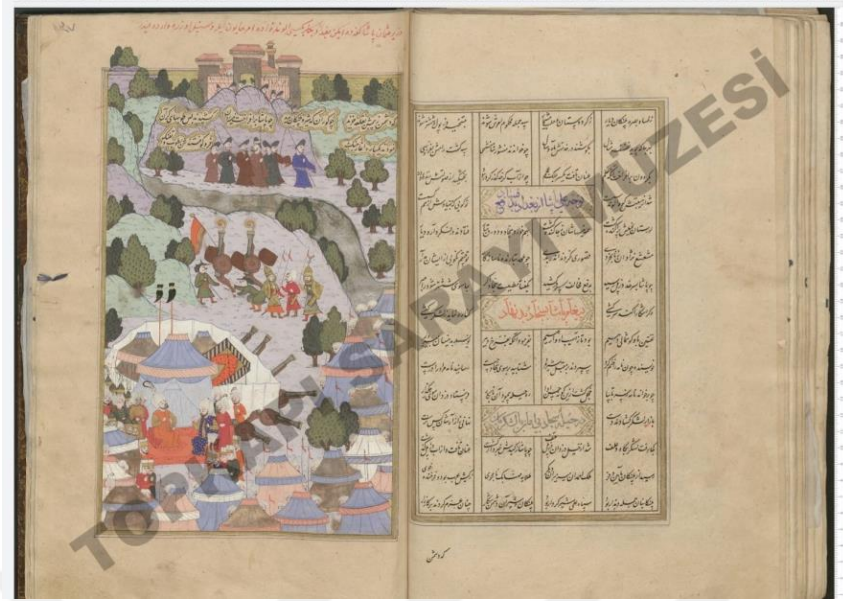
Eserin konusu: Vezir Osman Paşa askerleri ile Bağdat'ın işgalcilerine yolsuzluk nedeni ile saldırdı ve Allah'ın yardımıyla kazanılması.

Eserin ölçüsü: 19x29 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

127a sayfalarında Vezir Osman Paşa askerleri ile Bağdat'ın işgalcilerine yolsuzluk nedeni ile saldırdı ve Allah'ın yardımıyla kazanılması tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Dış mekân tasviri yapılan resimde doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda yatay eksenle dört paftaya bölünmüştür. Zemin, tepelerin formu ile birbirinden ayrılmış, kara alanı ve su olarak şekillenmiştir. Kara alanı açık küf yeşili ve eflatun, su ise gümüş rengine boyanmıştır. Resmin üst kısmında mimari, ağaç motifleri ve yazı detayları yer almaktadır. Kompozisyonun sol alt tarafında bulunan mimari yuvarlak büyük çadır bez ile çevreli ve küme şeklindedir. Dikdörtgen formlu halının üzerinde tasarlanmış; padişah, yanında vezir otururken, saray çalışanları ve diğer figür dizeleri ayakta tasvir edilmiştir. Büyük çadırın sol altından sağ altına kadar diyagonal eksene yerleştirilmiş küçük çadırlar görülmektedir.

Resim 57. 127b (TSM B.200)

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta, kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın üzerinde, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyısız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengine boyanmıştır.

Eserin sayfası: 122a

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa askerleri ile İmam Quli Han ordusundan mühimmat götürmesi.

Eserin ölçüsü: 18x 28 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

122a sayfalarında Vezir Osman Paşa askerleri ile İmam Quli Han ordusundan mühimmat götürmesi tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

A sayfasında dış mekân tasviri yapılmış; genel kurgu yatay ve dikey eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Resim alanında doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Söz konusu resimde gökyüzü kobalt maviye boyanmış altın renkte yıldızlarla ve yazı kartuşları ile detaylandırılmıştır. Söz konusu alanın bu renklere boyanması ile tasarlanan mekânda zamanın gece olduğu anlaşılmakta ve bu sebeple diğer resimlerden ayrıştığı görülmektedir. Zemin tepelerin formu ile bölünmüş, açık mavi rengine boyanmıştır. Tepelerin altında ağaç motifleri ve bezden çadır formları diyagonal eksene yerleştirilmesiyle atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Resim 58. 122a (TSM B.200)

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi oluşturulmuştur.

Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta, kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın üzerinde, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengine boyanmıştır.

Eserin sayfası: 100a

Eserin konusu: Vezir Osman Paşa inşa ettiği kalenin ıslanmaması için üzerini örtmesi.

Eserin ölçüsü: 19.5x28 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

100 a sayfalarında yağmurlu havada Vezir Osman Paşa inşa ettiği kalenin ıslanmaması için üzerini örtmesi konusu tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Dış mekân tasviri yapılan resimde doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda yatay ekseninde altı paftaya bölünmüştür. Zemin, tepelerin formu ile birbirinden ayrılmıştır. Gökyüzü mavi rengine boyanmış ve yaz kartuşlarıyla detaylandırılmıştır. Gökyüzünün mavi rengine boyanmış olması yazma eserde yer alan diğer tasvirlerden ayırmaktadır. Yazı kartuşların altında dikey eksene yerleştirilen mimari ve figür dizeleriyle yatay etki azaltılmıştır. Resim alanında sağ altta büyük çadır bez ile çevreli ve küme şeklinde tasvir edilmiştir.

Resim 59. 100a (TSM B.200)

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta, kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın üzerinde, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil; atların renklerinde kahverengi, gri, beyaz ve siyah kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 85b

Eserin konusu: Vezir Siyaveş Paşa Hacı Paşa için at binicilerin koşturması.

Eserin ölçüsü: 20x33 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

85b sayfalarında Vezir Siyaveş Paşa Hacı Paşa için at binicilerin koşturması tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Dış mekân tasviri yapılan resimde doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Zemin, tepelerin formu, açık küf yeşili ve pembe renkleri ile birbirinden ayrılmıştır. Gökyüzü altın rengine boyanmış v şeklindeki tepenin arkasında çadır, ağaç motifleri, yazı kartuşları ve figür dizelerine yer almıştır.

Resim 60. 85b (TSM B.200)

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından

farklılık göstermektedir. Orta, kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaştın üzerinde, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı ve dağınıktır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil, atların renklerinde kahverengi, gri, beyaz ve siyah kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 105a

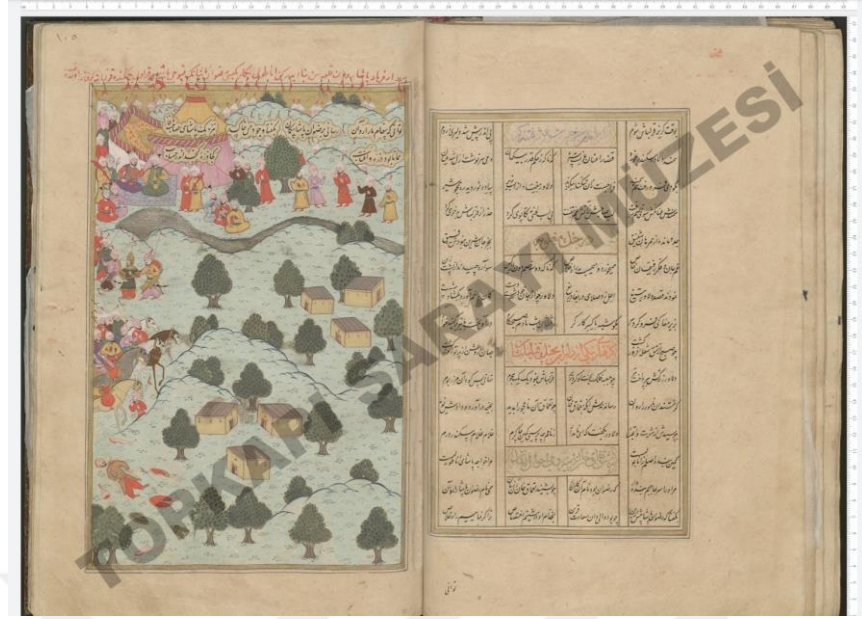
Eserin konusu: Revan Paşa Anadolu'da Ferhat Paşa'yı beklemesi.

Eserin ölçüsü: 20.5x29.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

105a sayfalarında Revan Paşa Anadolu'da Ferhat Paşa'yı beklemesi konusu tasvir edilmiştir. Resim alanı tek sayfada tasvir edilmiş, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Dış mekân tasviri yapılan resimde doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda yatay ekseninde beş paftaya bölünmüştür. Zemin, tepelerin formu ile birbirinden ayrılmış, kara alanı ve su olarak şekillenmiştir. Kara alanı açık küf yeşili, su ise gümüş rengine boyanmıştır. Resim alanında sol üst kısımda çadırın önünde dikdörtgen formda halı ve üzerindeki figürler oturarak tasvir edilmiştir. Figür dizeleri ve ağaç motifleri diyagonal ekseninde dikey yerleştirilmiş söz konusu alanda atmosfer duygusu oluşturmuştur.

Resim 61. 105a (TSM B.200)

Mimari elemanlarının, figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyonda derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Resimde figürlerin düzeni yatay paftaları tamamlar ve genel düzeni destekler biçimdedir.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın üzerinde, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengine, atların renklerinde kahverengi, gri, beyaz ve siyah kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 101b, 102a

Eserin konusu: Ferhat Paşa'nın Revan Şavaşı.

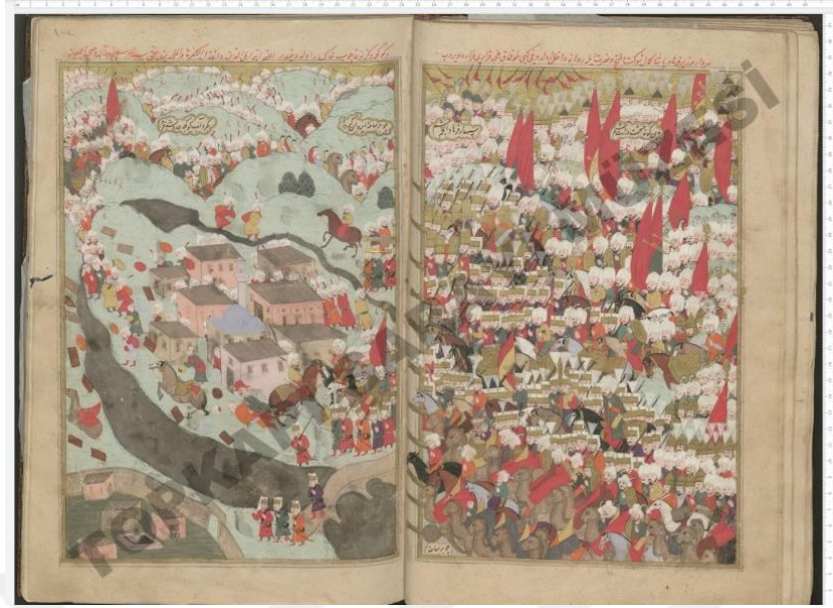
Eserin ölçüsü: 23x32 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

102 a ve 101 b sayfalarında Ferhat Paşa'nın Revan savaşı tasvir edilmiştir. Resim alanı ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır.

Resim alanı figür ve doğa elemanlarıyla kurgulanmıştır. A ve b sayfalarında figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda yatay ekseninde beş paftaya bölünmüştür. B sayfasında zemin tepelerin formu ile ayrılmış ve küf yeşili rengine boyanmıştır. Dış mekân tasviri yapılan resim alanında figür dizeleri çoğunluktadır. Yaya ve atlı olarak dizilen figürler yan yana, sıralı ve diyaganol eksene dikey olarak yerleştirilmiştir. Gökyüzü ufak bir alan olmasına rağmen altın rengine boyanmıştır.

A sayfasında ise fon niteliğindeki zemin gökyüzü, kara alanı ve su olarak tasvir edilmiştir. Zemin tepelerin formu ile bölünerek küf yeşili ile gökyüzü altın, su ise gümüş rengine boyanmıştır. Resim alanının orta merkezinde mimari kümeler halinde tasarlanmıştır. Kümelerin arasında cami tasviri görülmektedir. Etrafına yer alan figür dizeleri diyagonal ekseninde dikey olarak kurgulanmıştır. Tepelerin arkasında ki ağaçlar ve figür dizeleri doğrultusunda söz konusu mekânda belirli oranda atmosfer oluşturulmuştur.

Resim 62. 101b, 102a (TSM B.200)

Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzeyde, doğa elemanları insan figürleri ile kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda belirli bir oranda atmosfer duygusu olduğu ve bu bağlamda mekânın derinlik ilgilerine yönelik bir hissin kurgulandığı görülmektedir.

Resimde figürler genel düzeni destekler biçimde kurgulanmıştır. Konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Genel olarak kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın üzerinde, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengine, atların renklerinde kahverengi, gri, beyaz ve siyah kullanılmış; develer ise kahverengine boyanmıştır.

Eserin sayfası: 19a

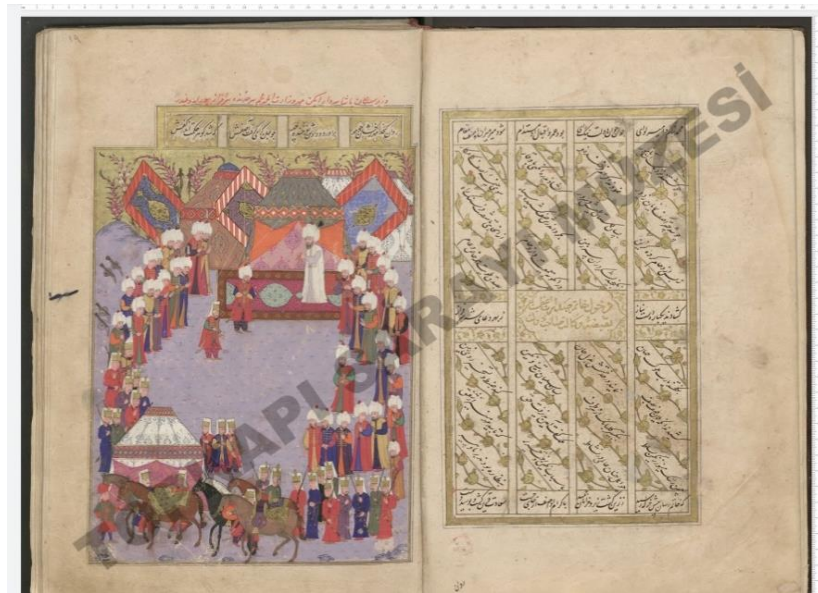
Eserin konusu: Vezir Sina Paşa'ya saygı.

Eserin ölçüsü: 21x29 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

19a sayfasında yer alan minyatürde Vezir Sina Paşa'ya saygı tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır.

Resimde dış mekânda tasviri yapılmıştır. Figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda yatay ekseninde beş paftaya bölünmüştür. Genel kurgu yatay, dikey ve diyagonal eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Doğa elemanları, figür ve mimariye yer verilmiştir. Gökyüzü altın rengine boyanmış çiçekli bitki motifi ve yazı kartuşlarıyla detaylandırılmıştır. Resim alanının zemini, tepelerin formu ile bölünmüştür. Zemin mor rengine boyanmıştır. Kompozisyonun üst kısmında yer alan mimariler çadır formundadır. Çadırın önünde dikdörtgen formu halı ve üzerinde figür yer almaktadır. Dikey ekseninde bulunan figür dizeleri halının dışına, ayakta, yuvarlak olarak yerleştirilmiş orta merkez boş bırakılmıştır. Çadır ve halı ince işçilikle tasarlanmıştır.

Resim 63. 19a (TSM B.200)

Figür dizelerinin ve ağaç motiflerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi doğrultusunda kompozisyon da derinlik hissi ve atmosfer duygusu oluşturulmuştur.

Minyatürde, figürler arasında hiyerarşi uygulanmıştır. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Orta, uzun boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız olarak kurgulanmıştır. Figürler ön planda sıralı ve dağınıktır. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, gümüş, eflatun, beyaz, pembe, turuncu, siyah, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil; atlarda ise kahverengi, siyah, beyaz renk kullanılmıştır.

Eserin sayfası: 53b, 54a

Eserin konusu: Vezir Sina Paşa'ya saygı.

Eserin ölçüsü: 21x29.5 cm

Eserin bulunduğu yer: TSM. B. 200

53b, 54a sayfasında yer alan minyatürde Nahıl töreni tasvir edilmiştir. Resim dikey gelişen dikdörtgen form içinde çift sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır.

Resimde dış mekânda tasviri yapılmıştır. Figür dizelerinin düzenleri doğrultusunda yatay eksenle a sayfası beş b sayfası iki paftaya bölünmüştür. Genel kurgu yatay, dikey ve diyagonal eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Zemin küf yeşiline boyanmıştır. Mimari yapıda gümüş, kavuniçi ve pembe renk kullanılmıştır. Resim alanlarında büyük şamdanlar, yaya ve atlı figürler yer almaktadır.

Resim 64. 53b, 54a (TSM B.200)

Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzeyde, doğa elemanları insan figürleri ile kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda belirli bir oranda atmosfer duygusu olduğu ve bu bağlamda mekânın derinlik ilgilerine yönelik bir hissin kurgulandığı görülmektedir.

Resimde figürler genel düzeni destekler biçimde kurgulanmıştır. Konumları, boyutları ve hareketleri açısından farklılık göstermektedir. Genel olarak kısa boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaştın üzerinde, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyıksız olarak kurgulanmıştır. Ön planda sıralı, dağınık ve hareketlidir. Yüzleri yuvarlak sakalları küt olarak tasvir edilmiştir. Kıyafetleri tek katlı ve çift katlıdır. Kavuklarda boyutları ve biçimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu bağlamda figürler belirli bir kalıbın çoğalmasıyla tasvir edilmektedir.

Figürlerin ten renklerinde krem; kıyafetleri altın, beyaz, mor, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, mavi, yeşil ve tonları; ağaç renklerinde pastel yeşil, açık yeşil rengine, atların renklerinde kahverengi, gri, beyaz ve siyah kullanılmış kahverengine boyanmıştır.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Topkapı sarayı müzesi kütüphanesinde bulunan, B.200 envanter numaralı Şehinşahname II. Cilt el yazması 1592 yılında Seyyid Lokman tarafından kaleme alındığı bilinmektedir. Farsça ve manzum şekilde yazılmış olan el yazmasının diğer adı III. Murad Şehnamesi'dir. İçerisinde 95 adet minyatür yer almaktadır. Tam sayfa yapraklı ve karşılıklı şekilde tasvir edilen minyatürlerin konuları sünnet düğünü, ordu yürüyüşleri, savaşlar, elçi kabulleri gibi çeşitli törenleri kapsamaktadır. Bazı kaynaklarda (Bağcı, vd. 2006, Mahir, 2012, And, 2014) Şehinşahname'nin II. Cildini Nakkaş Osman ve ekibine atfedildiği belirtilse de kesin ve net bir yargıya varmak mümkün değildir. Bu bağlamda üslup özellikleri incelendiğinde el yazmasında söz konusu minyatürleri dört ayrı gruba ayırmak mümkündür.

A grubunda yer alan minyatürler 18a,41b-42a,44b-45a,46b,47b,48a,50b-51a, 53a,54b,55b-56a,59b,60b-61a,62b,64b-65a, 68b,72a,75b-76a,78a, 79b,80a, 81b,82a, 87b sayfalarında genel olarak resim alanları ikiye bölünerek tasvir iki sayfada, dikey gelişen dikdörtgen iki form içinde kurgulanmıştır. Bu grupta yer alan sayfalar tek ve çift sayfa olarak tasvir edilmiştir. Minyatürlerin yüzeyleri yatay ekseninde iki veya üç, paftalara bölünmüştür. Genel kurguları yatay ve dikey eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirildiği görülmektedir. Kurgulanmış olan yüzey doğa elamanları, kubbeler, hayvan tasvirleri, obelisk, yılanlı sütunların ve insan figürlerinin birbirini diyagonal ekseninde görmesi ile hareketlendirilmiştir. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler yer almaktadır. Bu bağlamda resim alanlarında figürler arasında hiyerarşi uygulandığı görülmektedir. İnce uzun, orta boylu, orta kilolu, oturan, ayakta, yan yana, sıralı figürler tasvir edilmiştir. Kırmızı, açık küf yeşili, eflatun, mor, pembe, altın, beyaz, turuncu, sarı, pastel yeşil, açık yeşil, beyaz, açık, koyu kahverengi, siyah, gri ve beyaz renk tonları kullanılmıştır. Söz konusu sayfaların kompozisyonları genel özellikleri bakımından Surname-i Humayun el yazmasındaki minyatürlerin düzeni tekrar edildiği dikkat çekmektedir.

B grubunda yer alan minyatürlerde 87b, 89a, 98b-99a, 101b-102a, 105a, 106b-107a,111b, 112a,126b resim alanları ikiye bölünerek tasvirler tek sayfa ve iki

sayfada, dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır. Genel olarak iki veya üç paftadan oluşan sayfalarda dış mekân tasvirleri yapılmış doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Zeminlerin birçoğu tepelerin formu ve renklerindeki farklılık doğrultusunda bölünmüştür. Doğa elemanlarının, figür dizelerinin diyagonal eksene yerleştirilmesi ile kompozisyonlarda derinlik oluşturulmuştur. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler yer almaktadır. Bu bağlamda resim alanlarında figürler arasında hiyerarşi uygulandığı görülmektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı olarak tasvir edilmiştir. Kahverengi, mor, altın, beyaz, turuncu, kırmızı, sarı, yeşil, eflatun, açık mavi, gümüş, altın, yavruağzı renkleri kullanılmıştır.

C grubunda yer alan minyatürler 118b,121b,127a,129a,122a,123a,150a,106a,149a,

152a, 158a, resim alanları dikey gelişen dikdörtgen form içinde tek sayfada tasvirlenerek kurgulanmıştır. Genel kurgu yatay, dikey ve diyagonal eksenlerin dengeli bir şekilde düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Dış mekân tasvirleri yapılmış doğa, figür ve mimariye yer verilmiştir. Mimari elemanların yatay ve dikey eksenlere dengeli bir şekilde yerleştirilmesiyle kurgulanan yüzeyde, doğa elemanları insan figürleri ile kompozisyon elemanlarının düzeni doğrultusunda belirli bir oranda atmosfer duygusu oluşturulmuştur. Genel olarak konuya bağlı kalınarak kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler yer almaktadır. Bu bağlamda resim alanlarında figürler arasında hiyerarşi uygulandığı görülmektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, orta yaşın altında, sakallı, sakalsız, olarak tasarlanmıştır. Altın, beyaz, pembe, turuncu, kırmızı, sarı, mavi, yeşil renkleri kullanılmıştır.

D grubunda yer alan minyatürler iki gruptan oluşmaktadır. Birinci grupta yer alan 100a,21a-22b, 19a,141b-142a,146a, 9b,10a, 28b-29a,159b-160a, 26b-27a resim alanlarında iç ve dış mekân tasvirler çift sayfada dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır. Genel kurgu mimari elemanları ve figür dizeleri ile tasarlanmıştır. Figür tipleri durağan ve sıralıdır.

İkinci grupta yer alan 23b-24a, 115b,-116a, 91b-92a,24b-25a, 119a, 127b,128a, 129b, 125a,147b-148a, 108b-109a, 95b-96a Minyatürlerde ise iç ve dış mekân tasvirler çift sayfada dikey gelişen dikdörtgen form içinde kurgulanmıştır. Genel

kurgu mimari elemanları ve figür dizeleri ile tasarlanmıştır. Genel olarak üç ve dört pafta olarak tasarlanmıştır. Figürler kompozisyon içerisinde daha fazla ve küçük boyutlu tasvir edilmiştir. 1. gruba göre daha hareketlidir. Çoğunlukla Savaş sahnesi işlenmiş bu bağlamda kafaları başlarından kolları bedenlerinden ayrılmış figürler yer almaktadır. Kompozisyon da figürler yüzeyde yer alan ağaç motifleri, figür dizeleri ve mimari genel düzeni destekler biçimdedir. D grubunda genel olarak konuya bağlı kalınmış kompozisyon içerisinde merkeze alınan ve boyut olarak birbirinden farklı figürler yer almaktadır. Bu bağlamda resim alanlarında figürler arasında hiyerarşi uygulandığı görülmektedir. Orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, sakallı, sakalsız, bıyıklı, bıyiksız figürler tasvirlenmiştir. Altın, gümüş, beyaz, pembe, turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı ve yeşil renk tonları kullanılmıştır.

Dört grupta üslup özellikleri açısından incelendiğinde gruplar arası benzerlikler ve farklılıklar görülmektedir. Gruplar içerisinde görülen üslupsal benzerlikler şu şekildedir: tüm gruplarda Kompozisyonlar dikey gelişen dikdörtgen form içerisinde kurgulanmıştır. Mimari yapılar, doğa elemanları, insan ve hayvan figürleri tüm gruplarda yer alan minyatürlerde gözlenmektedir. Dört grupta da figürler ön planda tasvir edilmiştir. Figür kıyafetleri tek ve çift kat olarak tasarlanmıştır. Genel olarak kırmızı, turuncu, yeşil, eflatun, mavi ve küf yeşili gibi renkler kullanılmıştır. Gruplarda bulunan minyatürlerde ki üslupsal farklılıklar ise şu şekildedir: A grubunda kompozisyonları iki ve üç paftadan, B grubunda iki, üç, dört ve beş paftadan, C grubunda iki, üç ve dört paftadan, D grubu içerisinde ki 1.grupta üç, dört ve altı paftadan, 2. grupta ise üç ve dört paftadan oluşmaktadır. Mimari özellikler açısından C grubunda yatay paftalar dikey sütunlar ile bölünerek yatay etki azaltılmıştır. Genel olarak bu durum B grubu hariç diğer gruplar da bulunmaktadır. Mimari yapılar dört grupta da gözlemlenmektedir fakat A grubunda yer alan minyatürlerde mimari yapılar daha detaylı işlenerek tasvir edilmiştir. Yılanlı sütun ve obelisk sadece A grubu minyatürlerinde bulunmaktadır. C grubundaki minyatürler tek sayfadan, diğer gruplarda ise tek ve çift sayfa olarak kurgulanmıştır. A, C ve D grubunun birinci grubunda bulunan figürlerin hareketleri yan yana sıralı ve birbirine benzer şekilde kurgulanmıştır. D grubunun ikinci grubunda ve B grubunda figürler dağınık ve hareketlidir. Sakal tipleri B, C ve D grubunda kulak yanından başlayıp çene altında bitmiştir. A grubunda sakallar uzun ve küt şekildedir. Çene hatları A ve C grubunda küt, B ve D grubunda yuvarlak olarak tasarlanmıştır. A grubunda

sakallar koyu renkli ve belirgindir. Bıyıklar A, C ve D grubunda dudak kenarından çeneye kadar uzatılırken B grubunda dudak üstünden hafif yanaklara kadar uzatılarak tasvir edilmiştir. Diğer gruplardan farklı olarak A grubunda figür düzeni, birinci paftaya oturarak yerleştirilen bir tane figür diğer figürler den ayrıştırılarak oluşturulmuştur. D grubunun ikinci grubunda genel olarak diğer gruplara göre figür sayısı daha çoktur ve çoğunlukla savaş sahneleri tasvirlenmiştir.

KAYNAKÇA

- Adıyeke, Ç. (2006). *Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Beşir Ağa 486 Numaralı Firdevsî Şehnâmesi Minyatürleri*, [Yüksek lisans tezi]. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
- Aksu, H. (1981). Sultan Murat III. Şehinşehnamesi, *Sanat Tarihi Yıllığı*,9. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusty/issue/34329/380310>
- Ak, S. (2013). *TSMK'da bulunan III. Murad tuğrasının desen ve renk yönünden incelenmesi*,. [Yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Akın, L. (2014). Unutulmuş bir eser Seyyid Lokman'ın Şehnâme-İ Tafsîl-İ Hâl-İ Âl-İ Osman'ı. *Türk Dil Ve Edebiyat Dergisi*. 51,51. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iutded/issue/17079/178736>
- And, M. (2014). *Osmanlı tasvir sanatları 1 minyatür*. Yapı Kredi Yayınları.
- Atasoy, N. (1973). III. Murat şahnamesi sünnet düğünü bölümü phiedlpia free library iki minyatürlü sayfa. *Sanat Tarihi Yıllığı*. 5. 359-387. <https://dergipark.org.tr/en/pub/iusty/issue/34603/382152>
- Atasoy, N. (1991). Minyatürde türk donanması, *Horhor Sanat Galeri*. 4-5.
- Babinger, F. (1992). *Osmanlı tarih yazarları ve eserleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Bağcı, S. Çağman, F. Renda, G. Tanındı, Z. (2012). *Osmanlı resim sanatı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Bayram, S. (1981). Musavvir Hüseyin tarafından minyatürleri yapılan ve halen vakıflar genel müdürlüğü arşivinde muhafaza edilen Silsile-Name. *Vakıflar Dergisi*, 13, 253-338. <http://acikerisim.fsm.edu.tr/xmlui/handle/11352/1292?show=full>
- Binark, İ. (1978). Türklerde resim ve minyatür sanatı. *Vakıflar Dergisi*, 12, 271-289. <https://hdl.handle.net/11352/1226>
- Çağman, F. ve Tanındı, Z.(1979). *Topkapı müzesi islam minyatürleri*. Sanat ve Kültür Yayınları.
- Çağman, F. (1973). Şehnâme-i Selim Han ve minyatürleri. *Sanat Tarihi Yıllığı*, 5, 411-442. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusty/issue/34603/382156>
- Çuha,T. ve Budak, F. (2019). Firdevsî Şâhnâme'sinin türkçe ilk çevirisi üzerine. *Türük Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*. 20. 76-86. Doi: <http://dx.doi.org/10.12992/TURUK903>

- Deveci, A. (2015). Selçuklu dönemi resim çalışmaları. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(9),93-111. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/593307>
- Gültekin, H.(2013). Firdevsî, Şeh-Nâme, Şeh-Nâmecilik Ve Meşâhîr-İ İslâm'da Firdevsî Maddesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. 6(3).
- İnal, G.(1976). *Türk minyatür sanatı*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Konak, R. (2007). *Nakkaş osman minyatürlerinde kompozisyon düzeni ve sanatsal üretimler*. [Sanatta yeterlilik tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Konak, R. (2007). Minyatür sanatında derinlik anlayışı. *Journal Of Fine Arts*(12), 97-102. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunigsfd/issue/2600/33461>
- Konak, R. (2014). Hünernâme II. cilt minyatürlerinde kompozisyon düzeni: *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2). <http://sobild.ankara.edu.tr/index.php/sobild/article/view/804>
- Konak, R. (2014). Minyatür sanatında boşluk ve mekân anlayışı. *Akdeniz Sanat Dergisi*,7(14).<https://dergipark.org.tr/tr/pub/akdenizsanat/issue/27661/291604>
- Konak, R. (2015). Minyatür sanatında zaman anlayışı. *Zeitschrift für die Welt der Türken, Journal of World of Turks, Vol 7, No, 1*. <https://www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/view/679>
- Konak, R. (2015). Minyatür Sanatı Bağlamında Minyatür ve Nakış Kelimelerinin Anlamına İlişkin Bilgiler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(1), 227-238. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisobil/issue/2838/38756>
- Konak, R. (2015). Ömür Koç minyatürlerinde osmanlı minyatür sanatı geleneğinin izleri ve yenilik arayışları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 37, 291-314. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3011>
- Konak, R. (2017). *Boş özne dolu nesne*. Lakin Yayınları.
- Kütükoğlu, B. (1988-2013). *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (27). Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi. <https://cdn2.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/27/C27008826.pdf>
- Mahir, B. (2012). *Osmanlı minyatür sanatı*. Kabalcı Yayınları.
- Tanıncı, Z. (1996). *Türk minyatür sanatı*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Tansuğ, S.C. (2018). *Şenlikname düzeni*, Everest Yayınları.

Yerdelen, C. (1997). Divan Edebiyatı kaynaklarından Şehname. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. 8.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunitaed/issue/2852/39461>

Yurdaydın, G. H. (1963). *Matrakçı Nasuh*. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

